

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Diplomová práce

Bc. Andrea Vymlátlová

Islám a křesťanství

Olomouc 2017

Vedoucí práce: PhDr. Petr Zima, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a při jejím zpracování jsem použila pouze prameny a zdroje uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 19. 4. 2017

.....

Bc. Andrea Vymlátílová

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu práce PhDr. Petr Zima, Ph.D.za cenné rady a odborné informace, které mi poskytl při zpracování mé diplomové práce a za mimořádně vstřícný přístup po celou dobu tvorby diplomové práce.

Obsah

ÚVOD	7
1 HODNOTOVÝ A NÁBOŽENSKÝ SYSTÉM ISLÁMU	9
1.1 Islám – úvod	9
1.1.1 Zrod Islámu	10
1.1.2 Mešita.....	11
1.2 Alláh a Prorok Muhammad	12
1.2.1 MUHAMMAD	12
1.2.2 Boží poselství – první zjevení.....	13
1.3 Korán	14
1.3.1 Pět pilířů islámu.....	16
1.4 SUNNITÉ A ŠÍ'ITÉ	23
2 Základní morální kategorie křesťanského náboženství.....	24
2.1 Křesťanství.....	24
2.2 DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ	25
2.3 SEDM SMRTELNÝCH HŘÍCHŮ	26
2.4 Bible.....	27
2.5 JEŽÍŠ KRISTUS.....	28
2.6 DĚLENÍ KŘESŤANSTVÍ	31
2.6.1 PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV	31
2.6.2 KATOLICKÁ CÍRKEV	32
2.6.3 PROTESTANSKÁ CÍRKEV.....	33
2.7 KOSTEL.....	33
3 MORÁLNÍ HODNOTY A SOCIÁLNÍ UČENÍ KŘESŤANSTVÍ A ISLÁMU – POKUS O SROVNÁNÍ	34
3.1 ETAPY ŽIVOTA MUSLIMŮ	34
3.1.1 Narození potomka.....	34
3.1.2 Svatba a manželství.....	34
3.1.3 Smrt – pohřeb	35
3.2 Ženy a islám.....	36
3.3 ZAHALOVÁNÍ	37

3.4	LIDSKÁ PRÁVA	38
3.4.1	NEBE A PEKLO.....	39
3.4.2	KONVERZE. OTROCTVÍ.....	39
3.4.3	ISLÁM A ŽENY, ŽENY A ISLÁM.....	40
3.4.4	ROZVOD.....	41
3.4.5	ŽENSKÁ OBŘÍZKA, ZNÁSILNĚNÍ.....	42
3.5	RODINA A MANŽELSTVÍ V KŘESŤANSKÉ VÍŘE.....	43
3.5.1	KOMUNIKACE	45
3.5.2	SEX.....	45
3.5.3	JEDNOTLIVÉ ROLE RODIČŮ – ROLE OTCE	46
3.5.4	ROLE MATKY.....	46
3.6	KŘESŤANSKÁ VÝCHOVA.....	47
3.7	ISLÁM A ROLE RODINY, ROLE OTCE	48
3.8	MANŽELSTVÍ V ISLÁMSKÉ VÍŘE	48
3.8.1	DĚTI V ISLÁMSKÉ RODINĚ.....	49
3.9	ROZVOD.....	50
3.10	RITUÁLY A SVÁTOSTI V KŘESŤANSTVÍ	50
3.10.1	SVÁTKY	51
3.11	SVÁTKY ISLÁMU.....	52
3.12	ISLÁM DNES.....	52
4	PRÁVNÍ NÁLEŽITOSTI	54
4.1	PRÁVNÍ HLEDISKA ISLÁMU	54
4.2	PRÁVNÍ HLEDISKA KŘESŤANSTVÍ.....	55
5	Využití tématu ve výuce občanské výchovy a základů společenských věd	57
5.1	Téma islám versus křesťanství	57
5.1.1	Vzorová příprava na hodinu č. 1.....	58
5.1.2	Vzorová příprava na hodinu č. 2.....	62
	ZÁVĚR.....	65
	Seznam literatury:	66
	Elektronické zdroje	70

Seznam příloh.....	72
Přílohy	73
RESUMÉ.....	82
SUMMARY	83
ANOTACE.....	84

ÚVOD

Islám a křesťanství, dvě nejrozšířenější náboženství na světě. V této diplomové práci se zabývám základními fakty o islámu a křesťanství. Na zmíněná náboženství je nahlíženo z několika různých směrů a každý na ně má svůj určitý názor. Zvláště na islám, který si dnes společnost spojuje především s terorismem nebo uprchlíky.

V první části diplomové práce věnuji pozornost zásadním informacím o islámské víře. Kde náboženství vzniklo, kdo je jejím zakladatelem? Jde o to, aby společnost viděla islám i z té druhé strany, nikoli jen boj, zlo a teror. Islám má svá pravidla a povinnosti, kterými se řídí každý muslim.

V diplomové práci jsem se také zmínila o velmi důležité knize islámu. Koránu. Korán je posvátnou knihou, která je v podstatě vložena každému muslimovi do vínku. Většinu částí Koránu se muslimové učí z paměti. V Koránu jsou popsány povinnosti muslima. S Koránem souvisí pět pilířů islámu. Důležitá součást života každého muslima.

Jak bylo zmíněno, v práci jsem se zabývala i druhým náboženstvím, křesťanstvím.

Podobně jako u islámu, jsem zachytila základní fakta o křesťanství. S tím je spojena otázka existence Ježíše Krista, která převládá i do dnešní doby. Byl Ježíš Kristus opravdu skutečný, žil? Na tuto otázku neexistuje přímá odpověď. Každý na ni má svůj názor.

Co je hlavním bodem křesťanství? Kdo je zakladatelem či významnou osobou úzce spojenou s křesťanstvím? Na otázky tohoto typu jsou odpovědi v mé práci.

Následující část diplomové práce jsem věnovala srovnání islámu a křesťanství. Může se zdát, že nemají nic společného. Naopak, v určitých faktech jsou si náboženství podobná. Zmínit můžu důležitou roli otce, jako hlavy rodiny.

Je zajímavé zjišťovat podobnosti a rozdíly diskutovaných církví. Nejde jen o to zjistit, v kolik bohů věří muslimové a v kolik křesťané. Důležitost je v tom, jaké zastávají morální nebo sociální hodnoty, jakými se řídí právy a povinnostmi a mnoho dalších.

Jak vypadá manželství křesťanů, na druhé straně muslimů. Existují velké rozdíly ve výchově dětí mezi citovanými náboženstvími? Na tyto otázky najdete odpovědi v této práci.

V závěru práce se zaměřuji na využití tématu ve výuce občanské výchovy a základů společenských věd.

Myslím si, že je důležité, aby studenti měli alespoň základní povědomí o islámu a křesťanství. Mnozí jsou informováni spíše z médií, která posílají informace do světa tím způsobem, aby zaujali. Pravdivých informací v médiích bývá velmi málo.

Je důležité pohlížet na islám i křesťanství jako na víru.

1 HODNOTOVÝ A NÁBOŽENSKÝ SYSTÉM ISLÁMU

1.1 Islám – úvod

„Ve jménu Boha milosrdného, slitovaného.“ (Korán, 1991, s. 107)

Islám je třetím největším náboženstvím na světě. Následuje po judaismu a křesťanství. (Pavlincová a kol., 1994)

„Arabské slovo islám je odvozeno od dvou základů – závazek a oddanost. Islám je náboženstvím podrobení se, jeho vyznavači – muslimové – jsou těmi, kdo se zavázali být oddanými vůli boží (Alláhově). (Langleyová in Allan, 1993, s. 60)

Jedná se o náboženství, které vzniklo asi v 6. století v oblasti měst Mekky a Medíny. Dnes je tato oblast známá jako Saudská Arábie. K Islámu se v současnosti hlásí asi jedna miliarda dvě stě milionů lidí, to značí přibližně pětinu lidstva. Většina z tohoto vysokého počtu vyznavačů dnes sídlí v Severní Africe, Jihovýchodní Asii a v Předním východě. (Keene, 2003)

„Prorok Muhammad nezaložil nové náboženství. Hlásal stejné poselství jako všichni ostatní prorokové Boží – Adam, Noe, Abraham, Mojžíš a Ježíš. Věčné poselství, které kázal Muhammad, není pojmenováno po něm. Nazývá se Islám, což znamená mír a oddanost Bohu. Tento výraz označuje také přirozené směřování lidských bytostí, světový názor, jehož základem je vztah k Bohu, nebo civilizaci trvajícím více než 1400 let a univerzální kulturu rozšířenou po celém světě. (Sardar, 2004, s. 4)

Mravy, úsluha Bohu a základní teze, tyto zmíněné body jsou třemi ústředními částmi islámu.

- Mravy – hrdinství, dobré skutky, čest a také pravdomluvnost
- Úsluha Bohu – skutky, díky kterým člověk je blíže Bohu, patří sem náboženská daň, půst v měsíci ramadánu, pouť, modlitba a další činy.
- Základní teze – norma, která udává víru v jednoho Boha, posvátnou knihu Korán, anděly, a prozřetelnost (Bahbouh a kol., 2008)

Jako každé jiné náboženství prošel islám mnoha změnami. Islám je pro muslimy nepochybný, nechtějí znát nebo slyšet o jiných náboženstvích – v jejich očích jsou to komplikace. Z důvodu zmíněných komplikací nemohou lidé dospět k poznání správné víry. (Lexikon náboženství, 1994)

1.1.1 Zrod Islámu

Arabský poloostrov je oním místem, místem, kde se zrodil islám. Územně bohatý Arabský poloostrov zahrnoval pouštní Arábií, Arábie felix (Šťastná Arábie), tato území jsou bohatá na vegetaci, hory, pouště a oázy. Může se zdát, že zmíněný poloostrov byl odříznut od okolního světa, ale nebylo tomu tak. K Arabskému poloostrovu neodmyslitelně patřil Egypt, který se odvrátil ke křesťanskému náboženství. Dále byl spjat s Jemenem, Etiopií, Sýrií, Persií, Mezopotámií a s mnoha dalšími územími.

Tato hornatá území se stala velmi vyspělými. Bylo zaznamenáno mnoho pokroků, kterými byly například zavlažovací systémy s přehradami, které byly určeny k zadržování dešťové vody, mluvili jazykem podobným arabskému – užívali vlastní písmo. (Lunde, 2002)

Arábii obývali v 6. století usedlíci, nomádi, kteří byli živi hlavně díky chovu skotu, a obchodu s velbloudy. (Müller, 1997)

„Kromě několika židovských kmenů a křesťanů v Jemenu byl nomádi a v městských osadách žijící usedlíci polyteisty. Panovaly mezi nimi pověry a obavy z nevypočitatelně jednajících duchů, džinů. (Müller, 1997, s. 14)

Tito lidé byli velmi posvátní, svatyní pro ně byla posvátná Mekka – svatyně Kaaba. Mezi velmi důležité patřilo uctívání mnoha božstev.

Mezi nejuctívanější božstva patřila:

- Bohyně plodnosti al-Lát
- Bohyně lidských osudů Manát
- Velký bůh Hobal
- „Velmi mocná“ al-Uzza. (Müller, 1997)

„Mekská svatyně přitahovala početné zástupy poutníků, což mělo společenský, kulturní i hospodářský význam.“ (Müller, 1997, s. 14)

Většina výše zmíněných civilizací zanikla. Důvodem byl šířící se islám. Dále sem proniklo biskupství a křesťanství. (Lunde, 2002) *„Arabské kmeny na severu, těsně u byzantských hranic, byly ovlivněny křesťanstvím i judaismem a také někteří předislámscí kmenoví básníci, jejichž verše byly později z ústní tradice zaznamenány, se hlásili k židovství nebo křesťanství.“ (Lunde, 2002, s. 16 - 17)*

Náboženské a sociální skutečnosti byly jednou z podstat vzniku islámu. Islám nevznikl z ničeho nic, nezrodil se najednou, podlehl několika změnám a vývoji. (Islám, 2017)

„Historické okolnosti vzniku islámu, který byl reakcí na určité krizové jevy ve společnosti „městských republik“ na křižovatce obchodních tras, způsobily, že první stoupenci tohoto náboženství se od samého počátku cítili být společenstvím s politickými ambicemi a že svého původního cíle dosáhli velmi záhy.“ (Pavlincová a kol., 1994, s. 337)

1.1.2 Mešita

„Mešita je z etymologického hlediska místem, kde se muslimové klanějí při modlení.“ (Boelle – Rousset a kol., 2006, s. 108)

Mešity sloužily v dřívějších dobách ke vzdělávání. Později však došlo k přesunutí těchto vzdělávacích obcí na jiné místo. Docházelo k neustálému rušení, ve vzdělávacích obcích se učilo a nedaleko se věřící modlili a učili se zpaměti Korán. (Sardar, 2004)

Významnou a nápadnou součástí mešity je minaret, který slouží ke svolávání věřících k modlitbám. Minarety mívají tvar čtyřhranný, osmihranný nebo kulatý.

Součástí mešity je také kazatelna a speciální lóže pro vladaře. (Bahbouh, 1993)

Mešita je řešena tak, že muslim ví, kam otočit tvář směrem k Mekce – tímto řešením je orientace stěny k čáře, vedené z Mekky. Přesněji a jednoduše řešeno ukazuje směr výklenek „*mihráb*“ v této stěně.

Výklenek je nejdůležitějším bodem jakékoli mešity. *Mihráb* není vysvěcený speciálním obřadem jako křesťanské oltáře.

Důležitou roli hraje výška zmíněného minaretu, hlas muezzina dolétne co nejdál, pokud je minaret co nejvyšší. Další významnou součástí mešity je kašna, která plní funkci umývárny pro očistu muslimů. Dále jde o kazatelnu „*minbar*“, ze kterého je recitováno kázání. (Robinson, 1996)

„Povinná je účast muslimů v mešitě pouze při páteční polední modlitbě, kdy si rovněž vyslechnou kázání.“ (Robinson, 1996, s. 182)

Místo kam se usazují ženy, je prostranství nazývané jako *mezanin* nebo *ochoz*. Dalším místem, kam se ženy mohou posadit je za muži.

Mešita je složena z několika budov, kterými jsou přednáškový sál a knihovna. (Boelle – Rousset a kol, 2006)

Když muslim přichází k mešitě, tak si u vchodu zuje obuv, kterou si uloží do speciální police nebo si ji vezme s sebou k modlitbě. Zásadní je, aby si obuv dal podrážkami k sobě. Než věřící vůbec vstoupí do modlitebny, je nutné provést rituální očistu. (Robinson, 1996)

1.2 Alláh a Prorok Muhammad

„Slovo Alláh je vlastní jméno Boha v arabštině.“ (Islám a muslimové , 2017)

„Bůh je Veliký! Vyznávám, že není boha kromě Boha. Vyznávám, že Muhammad je Posel Boží. Vzhůru k modlitbě! Vzhůru ke spásnému činu! Bůh je Veliký! Není boha kromě Boha!“ (Lunde, 2002, s. 19)

Alláh v arabštině znamená „*jediný Bůh*“. Má podobu devadesáti devíti jmen. (Bahbouh, 1993)

Alláh promlouvá k lidem prostřednictvím posvátné knihy Koránu přes Proroka Muhammada. Oním Bohem, který bude rozhodovat o trestech a odplatách muslimů při soudném dni, je právě Alláh.

Důkazem existence Alláha je nestálost, zrod a smrt, trvalost. (Pavlincová a kol., 1994)

1.2.1 MUHAMMAD

„Jako malý sirotek poznal Muhammad bídu a smutek a to ho připravilo na přijetí zjevení od Alláha. Tato zjevení tvoří základ islámu.“ (Keene, 2003, s. 122)

„Prorok je takový člověk, který byl osobně osloven Bohem. Tím byl ještě více utvrzen ve víře v existenci Boha. Islámská teologie definuje proroka jako svobodného dospělého muže z rodu Adamova, jemuž bylo sesláno Boží poselství, které může dále šířit, postačí však, když bude lidi vést k víře jen svým příkladným životem.“ (Vlastníková, 2015)

Muhammadovým rodištěm byla posvátná Mekka, kde se roku 570 našeho letopočtu narodil. Muhammad, celým jménem Muhammad ibn ‘Abdalláh, ztratil oba rodiče ještě jako malý chlapec. Muhammada po smrti rodičů vychovával dědeček a poté strýc Abú Talib. Ve svých pětadvaceti letech uzavřel sňatek s bohatou vdovou Chadídžou. O životě Muhammada, do jeho asi čtyřiceti let, se neví téměř nic. (Lunde, 2002)

1.2.2 Boží poselství – první zjevení

Muhammad trávil většinu svého času modlitbami, bylo mu asi čtyřicet let. Velké trápení mu působilo několik problémů a činností, které viděl kolem sebe. Viděl, jak zle muži zacházejí se svými dětmi a manželkami, jak neohleduplně se lidé z bohatých vrstev chovají k chudým lidem. Starosti mu působilo také uctívání mnoha božstev a mnoho dalších skutečností. (Keene, 2003)

„Sedmnáctého dne ramadánu roku 610 pobýval Muhammad v jeskyni na hoře Hirá‘ několik kilometrů od Mekky. Do této jeskyně se pravidelně uchýloval, aby se zde modlil, meditoval a rozjímal o otázkách stvoření, o smyslu života a smrti a o boji mezi dobrem a zlem. (Sardar, 2004, s. 11)

V této jeskyni při rozjímání k Muhammadovi promluvil hlas a poté se mu zjevil archanděl Džibrá‘íl (Gabriel). (Pavlincová a kol., 1994) *„Zjevil se se svitkem v ruce a rozkázal mu, ať z něj čte. Řekl: iqra‘!“ (Lunde, 2002, s. 18)* Muhammad se nejprve bránil, obával se, že tak důležitý úkol nezvládne. Gabriel neustále opakoval, rozkazoval, až nakonec Muhammad svolil. Čtený text byl nakonec součástí Koránu, konkrétně súry 96. (Keene, 2003)

„Přednášej ve jménu Pána svého, který stvořil, člověka z kapky přilnavé stvořil! Přednášej, vždyť Pán tvůj je nadmíru štědrý, ten, jenž naučil perem, naučil člověka, co ještě neznal.“ (Lunde, 2002, s. 18; Korán 96: 1 – 5)

Muhammad celý konsternovaný, tuto událost sdělil manželce a bratranci, kteří mu potvrdili, že se jedná o poselství od Alláha. Muhammad měl několik dalších zjevení. (Keene, 2003)

Po letech bylo Muhammadovi rozkázáno, aby kázal veřejně. Muhammad získal stoupence, ale také odpůrce, kteří se obávali ztráty své autority a příjmů. (Lunde, 2002) Mnoho odpůrců se obávalo kázání Muhammada, protože odsuzoval jejich bohy. Začalo pronásledování Muhammada a několika jeho stoupenců. Stoupenci byli vystavováni neskutečnému utrpení – museli ležet na horkém písku apod. Avšak žádný z mučených se nezřekl víry. (Sardar, 2004) *„Teprve, když odešel do Medíny, bylo jeho poselství uvítáno s otevřenou náručí.“ (Keene, 2003, s. 123)*

Muhammadova emigrace do Medíny je známa jako hidžra. Muhammadova pouť do Medíny je datována roku 622 – tohoto roku začal muslimský kalendář. (Keene, 2003)

„Jeho největší touhou bylo očistit Kábu od model a zavést ve zdejší svatyni jako jediné uctívání Alláha. Naučil své stoupence modlit se s tváří obrácenou k této svatyni a připravoval je na dobu, kdy se tam vrátí a dobydou město.“ (Keene, 2003, s. 124)

1.3 Korán

„Pro muslimy je Korán slovem božím – věčným, absolutním, nesrovnatelným.“ (Keene, 2003, s. 128) Korán bývá nejčtenějším náboženským písmem, které se učí z paměti. (Keene, 2003)

„Krátce po Muhammadově smrti byly sesbírány z ústních i písemných zdrojů záznamy o zjeveních, jichž byl svědkem, a byla tak vytvořena sbírka nazvaná Korán (vyprávění).“ (Langleyová in Allan a kol., 1993, s. 62)

Název Korán je spjat se slovesem *qara'a* – překlad tohoto slova zní „hlasitě číst“ či „přednášet“. Korán je knihou velmi posvátnou, muslimové předtím než z knihy začnou číst, recitovat nebo ji uchopí do ruky, musí projít určitým rituálem očisty. (Küng, 2006) Na nemuslimy se očista nevztahuje, ti nejsou hodni, a mají určitý zákaz dotýkat se jakkoli Koránu. Výjimkou však zůstávají překlady Koránu, které nejsou „*přímým slovem Božím*“. (Lunde, 2002)

Hlavním bodem nebo můžeme říci poselstvím je víra v jednoho Boha, Jediného Boha – Alláha. (Lunde, 2002)

Dokončení posvátné knihy Koránu, se datuje kolem roku 650, byla sepsána v arabštině. Formální podobu dostal od chalífy Utmána. Korán má velký význam pro muslimy, pro muslimy znamená mnohem více než bible pro věřící křesťany a židy. S Koránem se nemůže zacházet stejným způsobem jako s jinými knihami. Islám arbitrání zacházení zakazuje. (Pavlincová a kol., 1994)

„Čtením Koránu se zabývá samostatný obor nazvaný: at-tadžwíd.“

Podle islámu žádná modlitba není platná, pokud není pronášena v arabštině a není recitováno několik veršů z Koránu.“ (Bahbouh, 1993, s. 81)

Základem Koránu jsou etické zásady – skromnost, spravedlnost. Je Korán určen každému? Samozřejmě bez jakéhokoli rozdílu, ať už se jedná o rasu, čas a jiné. Korán se zabývá také přírodou, společenstvím lidí. (Sardar, 2004)

Bylo zakázáno a mělo by být stále zakázáno Korán překládat. Tyto zákazy však byly a jsou porušovány, vždyť už první přeložení Koránu se datuje asi do roku 1140. Následovaly další a další překlady, je možné, že nenajdeme snad jediný jazyk, do kterého by nebyl Korán přeložen. Do českého jazyka byl Korán přeložen začátkem 20. Století Ignácem Veselým, a následovaly mnohé další překlady jiných autorů. (Bahbouh, 1993)

Při recitálu, zpěvu nebo předčítání z Koránu, je kniha položena na skládací stojan ze dřeva. Stojan se v arabštině nazývá *kursí*. Stojan je důležitý v tom, že sahá nad kolena předčítajícího – předčítající zaujímá polohu vsedě na podlaze. (Lunde, 2002)

„Tradičně se uznává sedm způsobů čtení, tj. výslovnosti konsonantického textu. Žádný neovlivňuje sám souhláskový text a jenom v málo případech ovlivňuje význam. Rané výklady Koránu často citují čtení podle té či oné tradice, aby osvětlily význam určité pasáže a ukázaly na různé možnosti. Jen velmi zřídka se tyto rozdíly dotýkají věrouky.“ (Lunde, 2002, s. 30)

Korán se skládá z několika kapitol, přesněji řečeno 114 kapitol. Kapitola je nazývána *súrou*, a podkapitolou *súry* jsou verše neboli *ája*, počet veršů činí 6226. (Pavlincová a kol., 1994) Slovo *ája* někde také *áját*, znamená v doslovném překladu „znamení“. Jako v jiných knihách, například v Bibli, jsou i v Koránu verše číslovány. Dle tradice by *súry* měly být děleny *růžičkami*. (Lunde, 2002)

„Má tedy mřížovou strukturu, která vzájemně spojuje jedno slovo s druhým prostřednictvím rytmu, rýmu a významu. Struktura Koránu zajišťuje, že v textu nelze změnit jedinou tečku, neboť i ta nejmenší změna naruší rytmus textu.“ (Sardar, 2004, s. 40)

Řazení kapitol – *súr* má jasnou strukturu, řadí se podle jejich délky, výjimkou však zůstává jedna, ta první, Otvíratelka, v arabštině *Fátiha*. O pořadí kapitol se traduje legenda, že jsou řazené podle nařízení archanděla Gabriela. *Súry* jsou řazené od nejdelsí po nejkratší. *„Toto uspořádání se řídí původním ‘Uthmánovým kodexem z roku 650.’“* (Lunde, 2002, s. 29)

Výrazné, hlavní či ústřední slovo ve verších, udává název každé ze *súr*. Můžeme jmenovat *súry* jako Kráva, Abrahamova nebo *súry* nepochopitelně pojmenované: Slon, Mravenci.

Díky Muhammadově kázání v Mekce i Medíně jsou kapitoly – súry označeny místem, kde ke zjevení došlo: medínská nebo mekkánská.

„Každou súru, kromě jediné, předchází basmala: „Ve jménu Boha, Milosrdného, Slitovného“ (bismi lláhi ar - rahmáni ar – rahím). Tato formule se dodnes píše v záhlaví každého dokumentu, i osobních dopisů, a pronáší se na počátku téměř každé činnosti.“ Tato formule je označována v jiné literatuře také jako „Bismilláh“. (Lunde, 2002, s. 30)

Každý muslim se prostřednictvím Koránu učí žít v podrobenosti Bohu Alláhovi. Učí je jak se chovat k ženám, dětem, ostatním lidem, rady do týkající se manželství. Alláh je v podobě Koránu připravuje na den Posledního soudu, kdy se bude každý muslim zodpovídat ze svých hříchů a skutků, zdali stane v pekle či v nebi.

Muslimové si Koránu cení natolik, že se učí většinu pasáží zpaměti. Většinu těchto pasáží užívají ke každodenním modlitbám. Četba celé posvátné knihy je stanovena v měsíci ramadánu. (Keene, 2003)

„Typickým rysem pro koránský styl je použití rýmované prózy. Je obtížné zařadit styl Koránu do některé běžné kategorie, protože podobně jako knihy Starého zákona i Korán tvoří kategorii sám o sobě, něco na rozhraní rétoriky, prózy a kazatelského umění.“ (Vlastníková, 2015, s. 16)

1.3.1 Pět pilířů islámu

Islám ukládá svým vyznavačům pět základních náboženských povinností.

Na těchto pěti základních kamenech je postavena veškerá víra muslimů. Můžeme konstatovat, že tyto pilíře jsou považovány za povinnost.

Pěti pilíři islámu jsou:

- a) *Šaháda* – Vyznání víry
- b) *Salát* – Modlitba
- c) *Zakát* – Náboženská daň
- d) *Sawm* – Půst v měsíci ramadánu
- e) *Hadždž* – Pouť do Mekky (Kropáček, 1998)

Šaháda – Vyznání víry

„Není boha, kromě Alláha a Muhammad je jeho Prorok.“ (Kropáček, 1998, s. 92)
Pilíř Šaháda hraje důležitou roli u nevěřících, kteří se chtějí stát muslimy – musí pronést Šahádu. Šaháda je odříkávána už i novorozenci. Je důležité, aby Šaháda, respektive jméno Alláhovo bylo prvním, co novorozenec uslyší. Vyznání víry se dítěti šeptá do pravého ucha. (Keene, 2003)

Šahádu zazní z úst muslima až sedmáctkrát při každodenních modlitbách. (Hitchcock, Esposito, 2009)

Šaháda je spjata s muslimem od narození, provází ho dětstvím ve škole, dospělostí i stářím. Snem nebo přáním umírajícího muslima je, že Vyznání víry budou jeho poslední slova. (Keene, 2003)

Každý muslim by měl být schopen za svoji víru bojovat nebo položit za víru svůj život. Pokud tak muslim učiní je nazýván *šahídem* – hrdinou, mučedníkem.

S Šahádou a dalšími pilíři souvisí důležitá očista – Muhammad ji označuje za polovinu víry. Očista ducha, těla a rituálu je označována jako *Tahára*.

Znečistit se muslim může tím, že se dotkne věcí, jako je například alkohol, špinavá zvířata (vepři), mléko zvířat, která nejsou určena k jídlu. Některé zdroje uvádějí, že člověk – muslim se znečistí i spánkem. Při takovémto znečištění není muslimovi dovoleno modlit se nebo dokonce se nacházet v mešitě.

Očista má dvě podoby, záleží na rozsahu znečištění. Pokud se jedná o lehké znečištění, muslim nucen k částečnému omytí. Velké znečištění zahrnuje omytí celého těla, vypláchnutí nozder a úst.

K tomuto omytí slouží tzv. umývárny, které se nachází v mešitě – zde si mohou muslimové opláchnout obličej, ruce, nohy, hlavu. Za vodu, která je přípustná k očištění, se považuje voda mořská, dešťová. Za nevhodnou se považuje voda, kam se přidal sirup, vývar nebo voda prošlá varem. (Kropáček, 1998)

Salát – Modlitba

„Modlitba je tak zásadně důležitá, že každý, kdo se záměrně vyhýbá modlitbám, vylučuje sebe sama z muslimské komunity. Modlitba posiluje víru a pomáhá věřícímu nalézt opravdový vnitřní mír.“ (Keene, 2003, s. 134)

Islám má dvě formy modlitby:

1. Skupinová rituální - *salát*
2. Osamělá soukromá – *du'á*

Mluvíme-li o rituální modlitbě, Muhammad určil, aby se muslimové scházeli k modlitbám v daný den, tímto dnem určil pátek. (Hitchcock, Esposito, 2009)

Modlitby jsou nejdůležitější činností v životě muslima. Vykonávají se pětkrát denně v určitou dobu, při svítání, v poledne, večer a v noci.

Přesněji řečeno se jedná o dobu:

- *„mezi první známkou svítání a východem sluncem*
- *hned po poledni*
- *uprostřed odpoledne*
- *po západu slunce, ale ještě před setměním*
- *po setmění“ (Self, 2008, s. 50)*

Modlitba se provádí na jakémkoli místě, ovšem místo, kde k modlitbě dojde, musí být čisté, muslim musí být otočen tváří k Mekce. (Self, 2008)

Důležitými podmínkami, které nemohou být před modlitbou opomenuty, jsou čisté tělo a místo výkonu modlitby, patřičný oděv, modlitba pronášena směrem k Mekce, vědomí o časech modlitby a předsevzetí.

Modlitba muslim vykonává bez obuvi, na modlitebním koberečku. (Kropáček, 1998)

„Během jednotlivých částí modlitby musí muslim zaujmout předepsané různé pozice těla. Na začátku stojí, aby zaměřil svou pozornost na Boha. Poté se ukloní, aby vzdal Bohu úctu. Následují dvě prostrace, které vyjadřují odevzdanost do Boží vůle. Jsou to hluboké úklony, při nichž se člověk dotýká čelem, koleny, nosem a dlaněmi země. V době mezi

prostracemi sedí modlící se osoba na patách. Každý pohyb doprovázejí přesně stanovená slova modlitby. Pohyby se opakují dvakrát, třikrát nebo čtyřikrát v závislosti na denní době.

Muslimové recitují i modlitby vlastními slovy ve svém rodném jazyce.“ (Self, 2009, s. 51) V poslední pozici modlící se muslimové setrvají asi minutu, následuje pohlédnutí doprava a doleva, tím dávají najevo úctu a uznání ostatních věřících a neviditelných strážných andělů. (Keene, 2003)

Člověk, který svolává k modlitbě, se nazývá *muezzin*. Prvním muezzinem stanovil Muhammad věrného černocho Bilála. (Kropáček, 1998)

Soukromou osamělou modlitbou muslimové prosí o pomoc, děkují za úspěchy a daryv životě nebo podnikání. Nejdůležitější modlitbou však zůstává modlitba rituální. (Hitchcock, Esposito, 2009)

Zakát – Náboženská daň

Zakát můžeme také přeložit jako darování almužen a očištění. Důvod k této povinnosti, starost o chudé, udal Muhammad – příčinou byla skutečnost, že on sám vyrůstal v chudobě. Tyto almužny a dary jsou určeny na dobročinné účely.

Za Muhammadova života šlo o ne tolik pravidelné almužny. Postupem času se náboženská daň stala pravidelnou činností. Člověk by měl darovat to, co mu zbylo, nechat si jen to, co skutečně potřebuje a ostatní věnovat.

Zakát se může věnovat přímo těm, co jej potřebují nebo úřadům, které ho následně rozdělí. Za správnou volbu se považuje odevzdání do rukou úřadů. (Kropáček, 1998)

Existují dvě formy zakátu:

- *Zakát je dán zákonem, který stanovil, almužnu dvě a půl procenta z muslimova bohatství na almužnu. „V muslimských zemích vybírá tento příspěvek vláda, kdežto jinde si musí jeho vyplácení zařídit každý muslim sám a rozhodnout, nač ho bude použito. Každý muslim ví, že v den Posledního soudu prověří jeho poctivost a integritu ve finančních záležitostech samotný Alláh.“*
- *Sadaqa*, druhá forma zakáty, je darem dobrovolným. Tento dar či almužnu může věnovat muslim v jakoukoli dobu svého života. Tato almužna nemá vliv na předchozí formu zakátu. „Obdarovávat se má štedře; neexistuje žádná horní

hranice, protože bohatství je dar od Alláha.“ Díky darům a almužnám muslim nelpí na majetku, je zde důležité lpět více na bohu Alláhovi. (Keene, 2003, s. 136)

Saum – Půst v měsíci ramadánu

Pod zavedením půstu můžeme hledat Muhammada. Zmíněný půst byl nejdříve jednodenní, ale kvůli podobě s židovskou vírou, byl změněn roku 624 na třicetidenní.

Půst platí pro každého věřícího, dospělého a celkově zdravého muslima. Vedení k půstu začíná v dětském věku, přesněji řečeno od deseti let.

Půst nemusí v měsíci ramadánu dodržovat všichni, najdou se zde výjimky, mezi které patří těhotné ženy, staří lidé, lidé, kteří cestují a lidé nemocní. Avšak těhotné ženy a vyléčení nemocní si půst vynahradí, výjimkou jsou lidé s nevléčitelnou nemocí a lidé vysokého věku – ti si půst nenahradí, ale dávají jídlo chudým. (Kropáček, 1998)

„Ramadán je významný měsíc muslimského kalendáře, protože právě v tomto měsíci dostal prorok Muhammad první zjevení od anděla Džibríla. Během půstu od východu až do západu slunce nejedí, nepijí ani nekouří.“ (Self, 2009, s. 56)

Půst probíhá v hodinách během dne, v měsíci ramadánu, který je devátým měsícem kalendáře muslimů.

Během půstu má muslim zakázáno – pít alkohol, jíst, kouřit, pohlavní styk. Naopak by měli muslimové vykonávat dobré skutky, nepomlouvat. (Kropáček, 1998)

V době než dojde k východu slunce, se muslimové nasytí. Do tohoto jídla patří například ovesné kaše, datle, ovoce, rýže. Svačina nastává po západu slunce, svačina zahrnuje oříšky, nápoje nebo pečivo. A k hlavnímu jídlu se muslimové schází po večerních modlitbách. (Self, 2009)

„Korán říká muslimům, že v ramadánu směji jíst a pít až do chvíle, kdy dokážou rozlišit bílou nit' od černé v nastávajícím úsvitu. Potom se musí postit až do soumraku, kdy už je od sebe nerozliší.“ (Keene, 2003, s. 137)

Hadždž – pouť do Mekky

„Hadždž je pouť na svatá místa islámu v Mekce, kterou je třeba vykonat alespoň jednou za život. Je jednou z velkých každoročních náboženských událostí.“ (Keene, 2003, s. 138)

Jedná se o povinnost, kterou musí každý muslim vykonat během svého života. Důležitým faktem, při pouti muslima do Mekky, zůstává, že muslim musí zabezpečit svou rodinu během své nepřítomnosti.

Oslovení Hadždž užívají v arabštině i jako oslovení člověka staršího věku, kterého máme v úctě – a není důležité, zda vykonal pouť do Mekky. (Pavlincová a kol., 1994)

„Hadždž vyžaduje od poutníka, aby přerušil své světské činnosti, aby potlačil svou pýchu a ego a poddal se celou svou bytostí Bohu. Hadždž je názornou ukázkou muslimského pojetí lidské rovnoprávnosti a jednoty – je to projev islámu v praxi.“ (Sardar, 2004, s. 55)

„Pouť má očistnou hodnotu – smazává hříchy.“ (Boelle – Rousset a kol., 2006, s. 47)

Pouť je dle islámské víry stanovena na určitou dobu, jedná se o dobu datující se 60 dní po ramadánu, osmý a až třináctý den posledního měsíce kalendáře muslimů. (Keene, 2003)

Při této pouti se schází poutníci z celého světa, pouť do Mekky, města, kde bylo Muhammadovi sesláno první ze zjevení. (Lunde, 2002)

Během poutě jsou vykonávány obřady, návštěvy významných a posvátných míst v Mekce. Jedná se místa v blízkém okolí Mekky a o Prorokův hrob v Medíně. (Self, 2009)

Jakmile se poutník nachází na pomezí Mekky, musí dojít k muslimově očiště. Tato očista zahrnuje koupel, ostříhání vlasů a nehtů. Oprostití se od šperků, pokrývky hlavy. (Lunde, 2002)

„Poutníci vyhlásují úmysl vykonat pouť a vysloví větu talbija, již se hlásí k přítomnosti před Bohem: „Zde jsem, Bože, k Tvé službě!“ (Lunde, 2002, s. 42)

Oděv muslimů musí mít určité „dekórum“. Povinností mužů je šat, který je složen ze dvou kusů nešité plátna. Šat je nazýván *ihram*. Tato plátna jsou omotána podél celého těla a taktéž ramen. Oděv žen má také svoji podoba, ta se liší jen malými detaily od mužského

ošacení. Žena je také oděna v jednoduchém plátně, výjimku tvoří odhalenost rukou, nohou a tváře.

Muslimové se mohou během poutě uchýlit do stanů, nacházející se jižně od Mekky v údolí Mina. (Hitchcock, Esposito, 2009)

Následně se muslimové vydají k Velké mešitě, kde se nachází i Ka'aba. Ka'abu muslimové sedmkrát obejdou proti směru hodinových ručiček. Během tohoto obcházení musí alespoň jednou dojít k políbení černého kamene, zasazeného ve východním rohu Ka'aby. (Hitchcock, Esposito, 2009)

Výše zmíněný obřad není jediným, následuje tzv. *sa'j* neboli „běh“. Jedná se o „běh“ mezi dvěma pohorkami. Tento „běh“ slouží k uctění Hagar, která byla vyhnána s Ismaelem do pouště – zoufale hledali vodu. V Koránu jedno z Muhammadových zjeví oznamuje, že do země byla zaražena hůl a následně nalezen pramene Zamzam. Na tomto místě do současnosti pramení voda, která je mírně slaná.

Další cesta poutě vede na místo, odkud Muhammad přenesl své kázání na rozloučenou. Oním místem je rovina Arafát, modlitby jsou vykonávány na skalách Hory milosrdenství. Pro věřící je tato cesta je nejdůležitější fází jejich života.

Následující noc, tráví v Muzdalifě, druhého rána zde hází na každý sloup sedm kamenů. Jeden ze sloupů představuje d'ábla.

Jedním z posledních obřadů jsou „oběti“ – rituální porážení velbloudů, ovcí a koz na památku Ismaela, který byl zastoupen obětí – beranem.

Mekkánská pouť končí rituální očistou – muži si oholí hlavu a ženy si nechají ostříhat prameny vlasů.

Pouť do Mekky je celosvětovou záležitostí. Sjíždí se sem věřící z celého světa. Počet návštěvníků Mekky stoupá závratným způsobem. V polovině dvacátého století se jednalo asi o sto tisíc poutníků, přibližně o třicet let později se jednalo o milion poutníků. Současné statistiky mluví o dvou milionech věřících, kteří navštívili Mekku.

Pouť má také své stinné stránky – silné emoce a touha po vykonání poutě do Mekky způsobila mnoho nehod, davové psychózy a co je nejhorší, došlo k ušlapání několika lidí koncem dvacátého století. (Hitchcock, Esposito, 2009)

„Svět se musí dozvědět, že islám je náboženstvím míru, laskavosti a dobroty, náboženstvím, které potírá veškerou nespravedlnost a bezdůvodné prolévání krve.“ (Hitchcock, Esposito, 2009, s. 353)

„Většina poutníků se po hadždži vrací domů, ale někteří navštíví ještě Muhammadův hrob v Medíně.“ (Keene, 2003, s. 139)

1.4 SUNNITÉ A ŠÍ'ITÉ

V islámské víře existují dvě základní dělení. Jedná se o skupinu sunnité a skupinu ší'ité.

„K definitivní roztržce mezi většinovými sunnity a ší'ity došlo již roku 661. Příčinou byl spor o nástupnictví Mohameda v čele ummy, společenství muslimů. Ší'a ,strana' Mohamedova zetě Alího, v tomto sporu podlehla a vytvořila vlastní společnost s vlastním vedením imámů.“ (Vojtíšek, 2004, s. 303)

Podle tradice je zmíněno, že Muhammadovým přáním bylo, aby na jeho místo nastoupil jeho bratranec. Bratranec však byl zaneprázdněn jinými povinnostmi. (Keene, 2003)

Ší'ité jsou spojeni nejvíce s Íránem. Dále víru v tomto podání vyznávají v Indii, Pákistánu a Iráku. Vůdcové duchovenstva byli vnímáni jako dokonalí. Vyšší nadvládou triumfují sunnité, kteří žijí především v Indonésii, Africe a Asii. Sunna je překládáno jako cesta. Hlavním bodem sunnitů jsou tradice, zvyklosti. (Keene, 2003)

2 Základní morální kategorie křesťanského náboženství

2.1 Křesťanství

„Křesťanství přináší světu poselství o cestě ke změně jedince i celé společnosti.“
(Langleyová in Allan, 1993)

„Základní úkol marxistické historiografie a filosofie v otázce vzniku křesťanství spočívá v odhalení mýtů o jeho božském původu. Křesťanství, podobně jako každé jiné náboženství, vzniklo za určitých sociálně ekonomických podmínek a bylo podmíněno řadou příčin. Každá náboženská ideologie byla historicky podmíněna, že vznikla na určitém stupni vývoje lidské společnosti jako její produkt. Vznik křesťanství nemůžeme vykládat odtrženě od ekonomické základny společnosti.“ (Nahodil, a kol., 1960, s. 75)

Křesťanství lze v dnešní době označit za největší náboženství světa. Počet věřících stoupl na neuvěřitelné dvě miliardy. (Keene, 2003) Jedná se o náboženství monoteistické – víra v jednoho Boha. Vznik křesťanství literární zdroje uvádějí na základech judaismu.

„Z latinského slova christianismus, řeckého christianismos, z christos, jímž se rozumí hebrejské slovo mašiach – mesiáš.“

Křesťanství vychází z judaismu, k rozdělení došlo k poznání mesiáše v Ježíšovi.
(Boelle – Rousset a kol., 2006, s. 65)

„Křesťanství vzniklo v geografickém i duchovním prostoru judaismu Starého zákona, ozvláštněného pronikáním myšlenek antického náboženského a filosofického synkretismu.“
(Pavlincová a kol., 1994, s. 123)

Křesťanskou víru můžeme chápat jako reakci na skutek, na Boží sebezjevení. Křesťanská víra je sdělení a záchrana Boží lidu Izraeli.

„Křesťanství vzniklo v římském impériu, které v 1. století našeho letopočtu patřilo mezi největší državy tehdy známého světa. Základem tohoto impéria byl otrokářský systém, založený na zotročování a útisku.“ (Nahodil, a kol., 1960, s. 75)

Křesťanská víra:

- Dialog mezi Bohem a člověkem
- Spása ve prospěch člověka
- Člověk si nevystačí sám – je to pro něj Bůh

- Popření vykoupení sebe samého
- Ježíš Kristus jako spasitel, jít v jeho šlépějích

Člověk se stává křesťanem, pokud věří.

Víra překonává smrt – podstata křesťanství. Poprava Ježíše Krista na kříži není jeho poslední cesta, vrcholem zůstává vzkříšení. Je důležité věřit a věřit něčemu. (Víra, 2017)

2.2 DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ

Boží Zákon

1. *„Já Hospodin jsem tvůj Bůh, který jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví, nebudeš mít jiné bohy vedle mne.*
2. *Neuděláš si tesanou modlu ani jakékoliv zpodobení toho, co je nahoře na nebi nebo dole na zemi či ve vodě pod zemí. Nebudeš se jim klanět a nebudeš jim otročit, neboť já Hospodin, tvůj Bůh, jsem Bůh žárlivý, který s trestem navštěvuje vinu otců na synech i na třetí a na čtvrté generaci těch, kdo mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům těch, kdo mne milují a zachovávají mé příkazy.*
3. *Nebudeš brát jméno Hospodina, svého Boha, nadarmo, protože Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo bere jeho jméno nadarmo.*
4. *Pamatuj na sobotní den, abys ho posvětil. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ale sedmý den je sobota patřící Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci ty ani tvůj syn a ni tvá dcera, tvůj otrok ani tvá otrokyně, tvé zvíře ani tvůj příchozí, který je tvých branách, protože šest dní Hospodin dělal nebesa a zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmý den odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil ho.*
5. *Cti svého otce a svou matku, aby se prodloužily tvé dny na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.*
6. *Nebudeš vraždit!*
7. *Nebudeš cizoložit!*
8. *Nebudeš krást!*
9. *Nebudeš vydávat proti svému bližnímu falešné svědectví!*
10. *Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.*

Změněný zákon schválený papežem

1. *V jednoho Boha věřit budeš.*
2. *Nevezmeš jména Božího nadarmo.*
3. *Pomni, abys den sváteční světil.*
4. *Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil a dobře se ti vedlo na zemi.*
5. *Nezabiješ.*
6. *Nesesmilníš.*
7. *Nepokradeš.*
8. *Nepromluvíš křivého svědectví.*
9. *Nepožádáš manželky bližního svého.*
10. *Nepožádáš statku bližního svého.*“ (Znění Desatera Božích přikázání a jeho lidská varianta, 2016)

2.3 SEDM SMRTELNÝCH HŘÍCHŮ

1. Pýcha
 - Nejvážnější z hříchů.
 - Člověk touží po důležitosti a poutavosti než mají ostatní.
 - Opakem je pokora.
2. Hněv
 - Nenávist a zlost vůči jiným osobám.
 - Opakem je mírumilovnost.
3. Závist
 - Touha po majetku či jiné věci nebo vlastnosti jiných.
 - Opakem je přejícnost.
4. Nečistota
 - Nevladatelná touha po sexu. Zvrhlost.
 - Opakem je cudnost.
5. Obžerství
 - Nadměrné požívání potravin a nápojů.
 - Opakem je střídmost.
6. Lenost
 - Odmítání využít svých schopností, talentu a vlastností.
 - Opakem je činorodost.

7. Lakomství

- Touha po větším majetku, důležitá je také realizace.
- Opakem je štedrost. (7 smrtelných hřiců, 2008)

2.4 Bible

„Soubor židovských a křesťanských liturgických textů, jinak též Písmo svaté.“

Bible křesťanských věřících je podle rozsahu větší, Obsahuje i část Bible židovských věřících. Starý zákon a Nový zákon je též nazýván Starou smlouvou a Novou smlouvou. (Vojtíšek, 2004)

První část Bible, Starý zákon, je tvořena dvaceti čtyřmi nebo třiceti devíti knihami. Jsou zde dvě různá čísla, čísla se různí podle počítání. Knihy jsou psány aramejsky nebo hebrejsky, můžeme zde nalézt i kombinaci obou jazyků. Zmiňované knihy jsou pro Židy i křesťany svátostí. (Küng, 2002)

Bible neboli křesťanský kánon – platné spisy. Zmiňovaný důležitý spis formoval několik staletí, dokládají se čtyři staletí. Bible se dělí na Starý zákon a Nový zákon.

Hlavním podstatou starého zákona pět knih Mojžíšových neboli Pentateuch.

Dělení Starého zákona:

- Zákon - pět knih Mojžíšových: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium
- Historie
- Proroci
- Moudrost (Küng, 2006)

Pro křesťanství je důležitá druhá část – Nový zákon. Nový zákon má mnoho dalších dělení. Nový zákon má 27 spisů.

Dělení Nového zákona:

- Čtyři evangelia – Matoušovo, Markovo, Janovo a Lukášovo.
- Skutky apoštolů
- Listy apoštolů (Epištoly) – čtrnáct Pavlových, tři Janovi, jeden Jakubův, dva Petrovy

- Zjevení (Apokalypsa) – jedná se o Janovo Zjevení – popisuje zde boj církve s mocí zla, hlásí vítězství království Božího. (Slovník náboženství, Mircea Eliade, Ioan P. Culianu)

„Je to opravdový živý vztah s Bohem založeným na jeho slovu, napsaného lidmi, kteří byli vedeni duchem svatým, před více než dvěma tisíci lety. Pokud se však jedná pouze o formální vztah, je to jen náboženství, jehož tragédií je, že starostlivě udržuje odstup od Boha. Obrací pozornost lidí na předměty, obřady a ceremoniály, a takto se nikdy nemohou naplnit potřeby, které jsou v hladovějících lidských srdcích. Tak je stvoření zabráněno mít společenství a komunikovat se Stvořitelem. (Logos 10/2009. P.6) (tady jsem citovala z jedné diplomky:

http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/12924/chorv%C3%A1t_2010_dp.pdf?sequence=1)

Za první linií vzniku křesťanství můžeme uvést vesnici v Jeruzalémě – učedníky se stávali lidé dříve věřící v židovství. Tyto učedníky stíhali představitelé židovství. Učedníci byli uchýleni k rozptýlení. Díky nim vznikaly nové církevní obce. (Kniha o náboženstvích, Paul Balta)

Následující staletí se šířily a vznikaly další obce, které sloužily k předávání názorů a křesťanských poznatků dalším učným.

2.5 JEŽÍŠ KRISTUS

„V centru křesťanského náboženství je Ježíš Kristus, židovský prorok z Nazareta v Galileji, narozený kolem počátku běžného letopočtu a ukřižovaný podle tradice na jaře roku 33.“ (Slovník náboženství, Mircea Eliade, Ioan P. Culianu, str155)

O životě Ježíše Krista můžeme najít mnoho spekulací, na jedné straně stojí proud, který obhajuje existenci Ježíše Krista, na druhé straně proud, který pochybuje o jeho existenci. Faktem zůstává, že informace o životě Ježíše Krista jsou obsaženy v evangeliích, ale neexistují žádné historické zdroje z Kristovy doby.

„Křesťanství vzniklo v polovině 1. století našeho letopočtu mezi židy v diaspoře. Šíří se do východních oblastí impéria, především v Malé Asii a Egyptě. Počátkem 2. století

křesťanství proniká do Řecka a v první polovině 2. století se objevuje křesťanská obecina v Římě.“ (Nahodil, a kol., 1960, s. 84)

Nejdříve se Ježíš Kristus připojil k Janu Křtiteli. Později Ježíš Kristus shromáždil pár svých žáků, kázal v oblasti Palestiny. Palestině ovšem v té době vládl Řím a jiné dynastie. Problém začal vznikat, když se někteří nechtěli vyrovnat s danou vládou a jiní doufali v osvobození a prorocství ze staré doby. (Kniha o náboženstvích) *„Konflikt se vyhrocoval střetem přísně monoteistické židovské víry s pohanským náboženstvím římských a řeckých vetřelců.“* (Kniha o náboženstvích, str. 148)

„Církevní tradice hlásá, že na rozhraní našeho letopočtu se v Judeji narodil biblickými proroky zvěstovaný Ježíš Kristus, aby spasil a vykoupil lidstvo.“ (Nahodil, a kol., 1960, s. 84)

Mnozí současníci Ježíše z něj byli nadšení, jiní jej zatracovali pro odlišné politické názory. Ježíšovy názory byly jiné než mínění ostatních, v tom byl pro ně Ježíš vůdčí. *„Dovolával se božského poslání, neopíral se jako tehdejší náboženští vůdcové o tradiční výklady židovského Písma, ale překládal jménem Boha, jehož nazýval svým Otcem, výklady nové.“* (Kniha o náboženstvích, str. 148)

„Raní křesťané nazývali často Ježíše „Synem božím“, i když se toto slovní spojení vyskytuje v evangeliích jenom příležitostně. Titul osvětluje jedinečný vztah, který měl Ježíš k Bohu – nejlépe srovnatelný se vztahem mezi otcem a synem.“ (Keene, 2002, s. 87)

Ježíš si nedokázal na svoji stranu získat představitele náboženství židovského. Právě zmiňovaní představitelé Ježíše zatklí a předali jej Římanům. Dodnes není úplně objasněn důvod zatčení. Spekuluje se, že co jedna strana považovala za urážení, strana druhá viděla povstání.

Doba, kdy byl Ježíš vydán Římanům, byla v období Velikonoc. Den, kdy byl Ježíš ukřižován, se nazývá Velký pátek.

„Po rychlém soudu, kde se Pilát (ne-li opatrní autoři evangelií, kteří nechtěli pohoršit římské představitele) rozhodl svěřit rozsudek židovskému lidu, byl Ježíš ukřižován židovskými vojáky, pravděpodobně na základě obvinění, že je falešným mesiášem. Zemřel a byl téhož dne pohřben.“ (slovník náboženství, str. 155)

Dalším problémem vyvstává, v co věřil Ježíš? Zda je prorokem či mesiášem nebo dokonce něčím vyšším, duchovním? „*Ať je tomu tak či onak, Ježíš evangelií jedná jako vyslanec autority vyšší než je sama tóra, jehož úkolem je přivést hříšníky zpět k Bohu a ohlašovat příchod Božího království.*“ (Slovník náboženství, str. 155)

Ježíšovými následovníky byl nazýván mesiášem. „*Jestliže byl ukřižován pod nápisem „Ježíš Nazaretský, král židů“, bylo mu pravděpodobně prisuzováno, že patří do královského davidovského rodokmenu.*“ (slovník náboženství, str. 156)

Proč lidé považovali Ježíše Krista za mesiáše? Důvodů bylo mnoho. Zmínit můžeme například: zahnal temné síly, nakrmil mnoho lidí, odpouštěl hřích. A další důvod hlásal brzký příchod božího království. To vše nasvědčovalo vlastnostem a úkolům mesiáše. (Keene, 2002)

Záhadou zůstává, zda se opravdu prohlašoval za mesiáše a jestli po třech dnech došlo k jeho zmrtvýchvstání. Ježíšovy následovníci zastávali mínění, že se mezi lidmi zdržoval čtyřicet dní.

„*Křesťanství je náboženstvím spasení. Lidé se od Boha oddělili svou neposlušností. Život a smrt Ježíše obnovily původní jednotu a poskytly příležitost vstoupit do zvláštního vztahu s Bohem. Spása úzce souvisí s třemi hlavními pilíři křesťanské víry: nejsvětější Trojici, Kristovým vtělením a vykoupením. Křesťané věří, že je a vždycky byl jeden bůh. Ovšem obracejí se k Bohu v jeho třech podobách: jako k Otci – stvořiteli, k synovi – Ježíši Kristu a k Duchu svatému – k boží moci, kterou lidé cítí a prožívají ve svém životě. Bůh je proto vyjádřen jako Otec, Syn a Duch svatý.*“ (Drápal, 2008)

Většina lidí svoji víru v Ježíše Krista vyznává účastí na přijímání. (Keene, 2002)

„*V době formování křesťanství a údajného života Ježíše Krista žili významní řečtí, římstí a židovští spisovatelé, historikové a filosofové. Podobně se zabývají událostmi prvního století našeho letopočtu, popisují detaily života v Palestině, a měli by tedy být očitými svědky zázraků Ježíše Krista. U těchto spisovatelů však nenacházíme nijaké věrohodnější zprávy. O reálné existenci Ježíše Krista se začíná mluvit až sto let po jeho údajném narození. Značná část teologů se opírá o padělek v díle J. Flavia, který vsunul pozdější horlivý duchovní, aby porušil mlčení starých autorů.*“ (Nahodil, a kol., 1960, s. 86)

2.6 DĚLENÍ KŘESŤANSTVÍ

Křesťanství můžeme rozdělit na tři základní skupiny.

1. Pravoslavná církev
2. Katolická církev
3. Protestanská církev

2.6.1 PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV

„Jako pravoslaví se označuje náboženský život patnácti samostatných církví, které vzešly z východní církve po jejím rozdělení roku 1054.“ (Encyklopedie náboženských směrů v České republice, str. 28.)

Lidí s pravoslavnou církví se odhaduje asi na sto sedmdesát milionů. Největší protestanskou církví je církev anglikánská. (Keene, 2002)

Západní a východní křesťanství, které tvořilo jednotu, se různilo v několika oblastech. Různila se podle prostředí kultury nebo historie. Západní církev se přikláněla k rozumu, činům víry a k dogmatice. Východ se zaměřoval na tajemno, prožívání a uvažování. Hlavním důvodem „války“ bylo odvrácení západu křesťanských tradic a boj pravomoci římského biskupa. (Encyklopedie nábož. Směrů)

Pravoslaví může v podstatě znamenat, účastnit se bohoslužeb. Bohoslužby vedou hlavně kněží v rodném avšak mnohdy archaickém jazyce. Kněží mohou žít v manželském svazku, svazek však musí být uzavřen před vstupem do řádu.

Jako i v jiných náboženstvích se objevují různé problémy, tak i v protestanské církvi tomu není jinak. Problém nastane, když na území protestanské církve, kde většina obyvatelstva jsou protestanti, začne mít vliv jiná křesťanská církev. (Encyklopedie nábož. Směrů)

2.6.2 KATOLICKÁ CÍRKEV

Jedná se o nejpočetnější náboženství. Základy katolického křesťanství můžeme hledat na západě, kdy docházelo k nápravě a byly zde ohlasy proti vzniku protestanství. Přesněji řečeno se jedná o římskokatolickou církev, kde hlavou tohoto náboženství je papež. (Encyklopedie směrů)

V římskokatolické církvi je podle výpočtů jedna miliarda dvě stě milionů vyznavačů této církve. (Keene, 2002)

„Označení křesťanské církve za katolickou vyjadřovalo v prvních staletích křesťanského letopočtu jednotu, kterou spolu místní křesťanské obce tvořily. Postupem času se však v obcích v západní části Římské říše za symbol této jednoty začalo považovat přední postavení biskupa v Římě. Označení katolická církev se tak stalo synonymem pro „římskokatolickou církev“, tj. církev, která uznává přední postavení římského biskupa (později nazývaného papež). Papežova role a pravomoci dodnes zůstaly jednou z nejvýznamnějších charakteristik, které římskokatolickou církev odlišují od ostatních křesťanských útvarů.“ (Encyklopedie nábož. Směrů, str. 32)

Důležitým bodem katolické, respektive římskokatolické církve, je bohoslužba konaná v neděli. Na bohoslužbě je čtena vykládána Bible, kdy „hostie a víno jsou přeměny v jeho tělo a krev.“ (Encyklopedie nábož. Směrů, str. 33)

Dalším důležitým bodem ve zmiňovaném náboženství je sedm svátostí, které jsou společné s pravoslavným náboženstvím.

Sedm svátostí:

1. Křest
2. Přijímání
3. Břimování
4. Smíření
5. Manželství
6. Pomazání nemocných
7. Svěcení

2.6.3 PROTESTANSKÁ CÍRKEV

K protestanské církvi se hlásí asi tři sta šedesát milionů věřících. (Keene, 2002)

Protestanská církev kritizuje katolickou církev, zejména nejvyšší autoritu, papeže. Protestantismus se začal nejvíce rozvíjet v 16. století. Protestantismus vznikl asi v roce 1529. „Hlavní směry protestanství určuje luterství, kalvinismus a anglikánství.“ (Slovník, judaismus, křesťanství, islám, str. 267)

„Charakteristické je pro ně uznávání autority Písma (křesťanské Bible), která převyšuje autoritu církevní tradice, důraz na spásu prostřednictvím pouhé Boží milosti, důraz na osobní víru spíše než příslušnost k církvi, zjednodušení liturgie oproti praxi předreformační církve, svátost přijímání Ježíšova těla a krve, vysluhovaná i laiků (pod obojí), odmítnutí mnišství, papežství a zvláštního postavení kněží i jejich celibátu.“ (Encyklopedie nábož. Směrů, str. 56)

2.7 KOSTEL

Prvním ‚kostelem‘, kde Ježíš kázal, byla synagoga. Zde později věřící svého Boha oslavovali. Křesťané neměli nutkání či potřebu stavět jiné prostory pro oslavu Ježíše. Dále chodili do synagog. Po té, co je ‚omrzelo‘ navštěvovat synagogy, si ve svých domovech vytvořili určité místo, které sloužilo k bohoslužbě.

Dalším místem, kde věřící vykonávali bohoslužby, byly hroby mučedníků. Jednalo se o první hřbitovy. (Vznik křesťanských chrámů, 2017)

Zmínka o vůbec prvních křesťanských kostelech se datuje k devátému století. Nejvíce kostelů nechal vystavěn vládce Bořivoj I., ty sloužily nejen církvi. (Komůrková, 2015)

„Kostely a katedrály. Římskokatolické kostely a katedrály mají hlavní chrámovou loď pro shromáždění věřících a kněžiště, z něhož kněz slouží mši. Středem většiny obřadů je oltář. V bočních lodích jsou další místa k sezení. Dále je zde kazatelna, pult (z něhož se předčítá Písmo) a křtitelnice (užívaná ke křtění). V katedrále bývá biskupský stolec. Kázání se někdy přednášejí z vyvýšeného místa, jež se označuje jako kazatelna. Obvykle bývá na východní straně chrámové lodi mimo střed kostela. V protestanských kostelech může mít kazatelna centrální polohu. V římskokatolické a ortodoxní církvi se při svátosti oltářní klade chléb a víno. Protestanské církve používají pro oltář výraz ‚stůl‘. Jelikož se slouží i soukromé mše, bývá v některých kostelích vedle hlavního oltáře ještě několik dalších oltářů.“ (Wilkinson, 2001)

3 MORÁLNÍ HODNOTY A SOCIÁLNÍ UČENÍ KŘESŤANSTVÍ A ISLÁMU – POKUS O SROVNÁNÍ

3.1 ETAPY ŽIVOTA MUSLIMŮ

Nejdůležitějšími fázemi života muslima jsou narození dítěte, svatba a manželství a poslední etapa života – smrt. Tyto fáze jsou v islámu doprovázeny oslavami, jak s veřejností, tak v kruhu rodiny. (Keene, 2003)

3.1.1 Narození potomka

Muslimové chápou narození dítěte jako Alláhův dar. Pár minut po narození se otec ujme svého dítěte a začne mu šeptat do ucha *Šahádu*, přesněji řečeno mu ji zašeptá do pravého ucha. Pro věřící je důležité, aby jejich novorozenec slyšel Alláhovo jméno jako první. Některé zdroje uvádí, že se dítěti vloží na jazyk kousek cukru, jiné zdroje uvádějí med nebo datle. Sladkost mu do úst vloží starší příbuzní. Důvod této činnosti je víra, že dítě vyrostе v člověka, který bude oplývat štědrostí a dobrou povahou.

S dítětem je spjato znamení čistoty – oholení hlavy. Tento rituál se provádí sedm dní po narození. Náhrada hmotnosti vlasů, náhradou je stříbro či zlato, je věnována chudému lidu.

Při tomto rituálu je dítě pojmenováno, je podmínkou, že jedno jméno dítěte musí být odvozeno od Muhammada nebo Alláha. (Keene, 2003)

Své zastoupení v životě dítěte má obřízka. V Koránu není slovem zmíněno o obřízce. „*Obřízka se chlapci provádí během osmého dne narození až do dovršení deseti let.*“ (Wilkinson, 1999, s. 107)

Dalo by se říci, že posledním obřadem v životě dítěte je *Bismilláh*, kdy je v dobrém zájmu a povinností dítěte naučit se první verš *Fátihy*. Obřad se koná, když chlapec nebo dívka dovrší věku čtyř let, čtyř měsíců a čtyř dnů. Dítě se následně učí náboženské věrouce ve školních obcích při mešitě, tzv. *madrase*. (Keene, 2003)

3.1.2 Svatba a manželství

„*Muslimové považují rodinu za základ společnosti a manželství za páteř rodinného života.*“ (Keene, 2003, s. 141)

Podle zvyklostí islámu má svatba pět úmyslů:

1. Zaopatřit a rodit potomstvo
2. Ovládnout rozmary, tím se zneškodní vliv satana

3. Zajistit s manželem domácnost
4. Rozšířit rodinu
5. Mít zájem o druhé lidi, být schopen obětovat svůj čas a vlastnictví (Bahbouh, 1993)

Dle tradice muslimů, si lidé nehledají sami své protějšky, to je starost rodičů. Rodiče najdou příhodné partnery. Věřící muslim může mít dokonce čtyři manželky, které mu povoluje Korán. Skutečnost je jiná, mnoho muslimů má naopak jednu manželku, jsou monogamní. (Wilkinson, 1999)

Po zasnoubení dochází k podepsání smlouvy, kde je stanoveno jaké věno dostane nevěsta od ženicha. Za toto věno je nevěstě pořízena výbava. Druhým bodem smlouvy je peněžní hodnota, kterou ženich vyplatí nevěstě, pokud se ženich chce rozvést. Tato částka je až stokrát větší než věno, za které si nevěsta pořídí výbavu.

Po smluvních dodatcích nadchází svatební oslava. Trvání veselí dle muslimských zvyklostí trvá tři až sedm dní.

Obřad může být vykonán v domech ženicha nebo nevěsty, v mešitě. (Bahbouh, 1993)

3.1.3 Smrt – pohřeb

„Zrovna tak, jako slovo Bůh bylo první, které uslyšel, mělo by být tím posledním, které pronese.“ (Robinson, 1996, s. 189)

Očistný rituál je provázen celým životem muslima a není tomu jinak i v případě jeho smrti. K očistě těla dochází ihned po smrti, šat, do kterého je mrtvý oblečen, je rubáš. Obřad je také vykonán v mešitě a mrtvý odnesen na hřbitov, kde je pochován tváří obrácenou k Mekce, aby se co nejdříve setkal s Bohem. Korán upevňuje muslimy v tom, aby netruchlili pro své zemřelé příliš dlouho – smrt není konec života, je to jen dočasné odloučení. (Robinson, 1996)

Týden po uložení mrtvého do hrobu, může rodina navštívit hřbitov. Jako symbol míru se na hrob ukládá list palmy. (Keene, 2003)

3.2 Ženy a islám

„V dnešní době vystupňovaného napětí mezi západním (proamerickým) a islámským světem patří kritika genderových vztahů nepochybně k nejfrekventovanějším tématům vzájemných výtek a polemik.“ (Kropáček in Vlastníková, 2015)

Podle učení je postavení žen na stejné úrovni, nikdo není výš nebo níž. Muži se většinou nachází v pozici mimo domov a starost a dům a děti zůstává na ženě. Ale žena má stejná práva jako muž, může se vzdělávat, chodit do práce. Mohou také mít právo na majetek, vlastnit jej. Je tu také možnost, že mimo domov bude pracovat žena. Většinou se jedná o povolání učitelky nebo zdravotní sestry.

„Nelze popřít, že posvátný zákon islámu zřejmě otevřeně ustanovuje nadřazenost muže nad ženou.“ (Robinson, 1996, s. 221)

Může však nastat také výjimka, zaleží na územích, státech. V některých zemích může žena vstoupit i do politiky, jinde nesmí chodit do práce, stará se jen o děti a domov nebo nesmí řídit auto.

„Mimo to, špatná znamení se skrývají ve třech věcech: koni, ženě a domu.“ (Spencer, 2002)

V případě muže, který se může oženit až se čtyřmi ženami, neznamená, že to jde i naopak, v situaci ženy. Žena pokud by se provdala za více než jednoho muže, dopouští se cizoložství a je trestána.

Žena se smí provdat je za věřícího muslima. Pokud se manželé rozvedli, jejich děti získá ze zákona otec.

Rozdíly v postavení muže a ženy můžeme hledat už i při pěti pilířích islámu, kdy žena například pout' do Mekky musí vykonávat po boku svého manžela. Dále se jedná o modlitby, kdy žena stojí při modlitbě za mužem, aby jej nerušila nebo nerozptylovala. (Kropáček, Knotková, 2008)

„V Koránu se píše: „Řekni věřícím, aby cudně klopili zrak a střežili svá pohlaví – a to je pro ně čistší, vždyť Bůh dobře je zpraven o všem, co konají. A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby“ (Self, 2009, s. 59)

3.3 ZAHALOVÁNÍ

Odlišnosti nalezneme i v oblékání. Muži by se měli zahalovat od pasu ke kolenům. U žen je to poměrně složitější. Někteří věřící jsou toho názoru, že by žena měla být zahalena před muži, kteří nepatří do rodiny. Jednalo by se o zahalení hlavy.

Radikálnější věřící upřednostňují zahalenost od hlavy až k nohám, to znamená, že viditelná místa by byla jen zápěstí, tvář, chodidla. Někteří uvádí, že by měly bát vidět jen oči. (Self, 2009)

Zahalená žena. Toto spojení si vybaví téměř každý, když se řekne žena a islám. Ženy zahalené od hlavy až k patě. Řeklo by se, že jim to nařizuje Korán. Nikoli. Korán jen doporučuje. Co ženy nemusí mít zahalené, jsou dlaně a obličej. (Bahbouh, a kol., 2008)

„V oblasti oblečení a zdobením islám seriózním způsobem zohledňuje zásady slušnosti, skromnosti, cudnosti a mužnosti. Oděvní materiály a styl oblékání, které mohou způsobovat nadutost nebo falešnou pýchu a marnivost, se přísně zakazují. Stejně tak se zakazují i ozdoby, které mohou oslabit mravnost člověka nebo podlomit jeho mužnost. Muž by měl zůstat věrný své mužné přirozenosti, kterou pro něj Bůh zvolil, a měl by se zdržovat věcí, které by ji mohly oslabit. Proto islám muže varuje před nošením jistých věcí, například čistého hedvábí, zlata a některých drahých kamenů, které jsou užívány ke zdobení. Tyto věci se hodí pouze k ženské přirozenosti. Pěkný vzhled muže nezávisí na nošení drahých kamenů nebo v okázalém předvádění šatů z čistého přírodního hedvábí, ale ve vysoké mravnosti, příjemné povaze a zdravém chování.“ (‘Abd al- ‘Ázím, 2010)

Co se týká zahalování žen, Jemelka a Kunc uvádí přehled zahalování v různých zemích.

Pro společnost jsou nejznámější typy zahalování tyto:

- Hidžáb
- Nikáb
- Poloviční nikáb
- Turban
- Burka

Hidžáb je šátek, který kryje šíji, dekolt, ramena a vlasy. Patří mezi časté i v Evropě. Nikáb poznáváme, že má žena zahalenou celou tvář, mimo oči. Může být více druhů. Je vidět jen pruh kolem očí nebo celá část kolem očí. Poloviční nikáb nám naznačuje, že můžeme

vidět půl obličeje, tedy nos a čelo. Turban, tento šátek se omotává kolem hlavy, je různě barevný. (Jemelka, Kunc, 2014a)

Nakonec burka. Ta je nejvíce diskutovaná. Je to šat, který zahaluje celou ženu, tělo i obličej. Aby žena viděla, je přes oči přehozena síťka, můžeme se ale také setkat jen s dvěma otvory na oči. Tento šat má žena povoleno svléknout pouze doma. (Karlík, 2011)

Francie

Zakázáno: Úplné zahalování obličeje

Francie byla první zemí, která zakázala úplné zahalování obličeje s odůvodněním, že takovéto praktiky nejsou ve Francii vítány.

Španělsko

Zakázáno: Zatím není plánován plošný zákaz zahalování. Existují jen místní zakazy. V některých částech země místní vyhlášky zakazují plné zahalování. Například v Barceloně takové omezení platí na veřejných místech, jako jsou úřady nebo knihovny.

Turecko

Zakázáno: zakazy ohledně zahalování se postupně zmírňují.

V poslední době ale znovu narůstají islamistické tendence volající po opětovné islamizaci veřejného života. Přestože je zahalování na úřadech a veřejných místech zakázáno, chodí manželky prezidenta i premiéra zahalené. V roce 2008 byl zmírněn zákaz zahalování žen na vysokých školách, loni pak přišlo zrušení zákazu nošení šátků na půdě státních institucí s výjimkou justičních budov, armády a policie.

Rusko

Zakázáno: Ve městě Stavropol a okolí je zakázáno zahalování.

V Čechensku se státní zaměstnankyně v práci naopak zahalovat musí a nařízení je striktně vynucováno. (Vlastníková, 2015, s. 52 - 54)

3.4 LIDSKÁ PRÁVA

„Islám stejně jako křesťanství učí, že jediný Bůh stvořil nebesa a zemi a všechny věci zjevné i skryté. Islám stejně jako křesťanství promlouvá ke všem lidem na zemi, aby jim nabídl to, co prohlašuje za jedinou cestu ke spáse.“ (Robert Spencer, Islám bez závoje, str. 70)

Výše zmiňované složky, které se mezi křesťany postupně šířili díky mnoha osvícencům, můžeme jmenovat například Johna Locka, a které dnes známe jako základní lidská práva, tak islám tyto složky nepreferuje. Islám, respektive Korán v tomto ohledu

rozděluje lidi na dvě části, muslimy a nemuslimy. Podle Koránu lidé, kteří nevěří, jsou odsouzeni k nenávisti a je na ně nahlíženo s despektem.

3.4.1 NEBE A PEKLO

V křesťanské víře jsou známé pojmy nebe a peklo, stejně jako v islámu. V křesťanství je peklo popisováno a vyobrazeno mučivě, ale není to potěšením pro Boha. Peklo je křesťanovou volbou. Naproti tomu muslimové těkají a Alláh nijak nepomůže.

„A rci: „Pravda přichází od Pána vašeho; kdo chce, ať věří, a kdo chce, ať nevěří!“ A věru jsme připravili pro nespravedlivé oheň, jež hustým dýmem je obklopí. A poprosili o pomoc, bude jim pomozeno vodou podobnou kovu roztavenému, jež spálí tváře jejich. A jak odporný to nápoj a jak hnusné to místo pobytu! (súra 18:29)

Ti, kdož prohlašovali Písmo i to, s čím posly Svě jsme vyslali, za lež, ti záhy poznají, až s okovy na šíjích a v řetězech budou vláčeni do vody vroucí a pak v pekle budou páleni! (súra 40:70-72)

Věřu ty, kdož neuvěřili v naše znamení, My v ohni sežehneme, a kdykoliv vyschnou kůže jejich, vyměníme je za jiné, aby tak trestu okusili. A Bůh zajisté je mocný, moudrý. (súra 4:56)“ (Robert Spencer, Islám bez závoje, str. 71)

Bible obsahuje vyobrazení ohně, ale není zde spojována s vůlí Boha, který by hříšníky lákal. V tomto je také rozdíl mezi Koránem a Biblií. Korán se muslimové učí již od raného dětství, znají z paměti jednotlivé súry, i když jednotlivým súrám ani nerozumí.

Lidé, kteří žijí muslimským životem, ale stojí na opačné straně, proti Koránu, mají jen velmi malé množství práv.

3.4.2 KONVERZE. OTROCTVÍ

Když se muslim rozhodne ve víru v jiné náboženství, tak je ve své zemi, odsouzen k nejhoršímu trestu, může dojít k trestu smrti.

Mnoho literárních zdrojů uvádí, že za vším stojí Korán. Ať už se jedná o konverzi, trest smrti, otroctví a mnoho dalších. Již zmíněné otroctví bylo, a v dnešní době, možná někde stále je, velkou součástí Koránu. Ve smyslu otroka můžeme mluvit o sluhovi i o ženě jako konkubíně. V některých zemích se snažili o zamezení otroctví.

„V Súdánu a Mauretánii nejsou případy otroctví historickou záležitostí, ale současným jevem. Hlavním důvodem k tomu, aby byl někdo v Súdánu zotročen, je být křesťan

nebo křesťanka. V tomto koloniálním státu arabští muslimové ze severu postupně utlačují černé křesťany na jihu tím, že zavádějí šari'u v celé zemi.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 78)

3.4.3 ISLÁM A ŽENY, ŽENY A ISLÁM

„Prorok islámu řekl: „Nezanechal jsem žádnou fitnah (zkouška nebo utrpení), která by byla škodlivější pro muže než ženy. Mimo to špatná znamení se skrývají ve třech věcech: koni, ženě a domu.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 86)

Mnoho autorů, kteří se zabývají islámem, se domnívají, že ženy v minulosti nijak nepocit'ovaly, že by je víra, Korán či muži utlačovali. Avšak v místy si muži víru upravili tak, aby jim vyhovovala v jejich právu.

„Korán předepisuje jistou míru odloučení a zahalování pro Prorokovy ženy, ale není v něm nic, co by nařizovalo zahalování všech žen nebo jejich izolaci v oddělené části domu. Tyto zvyky byly přijaty asi tři nebo čtyři generace po Prorokově smrti. Muslimové v té době napodobovali řecké křesťany z Byzance, kteří své ženy takto celé zahalovali a izolovali; rovněž si přivlastnili část jejich křesťanského misogynství.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 86)

Ve sbírkách je uváděno, že muži-muslimové mohou vstupovat do ženina lože, kdykoli je jim libo, ale měli by ji dát najíst, když sami jí, šatit ji, když šatí sami sebe a nebít ji. Ale tyto sbírky jsou zpochybněny.

V jedné ze súr můžeme objevit, že pokud se žena vzbouří svému muži, může ji muž uhodit. Uhodit ale v tom smyslu, že nebude krvácet a nebude mít žádné zlomeniny.

„Nikdo by neměl zasáhnout citlivé části těla, jako je tvář, hlava, prsa nebo břicho. Měl by zasahovat pouze ruce a nohy a používat k tomu prut, který je tenký a lehký, aby na těle nezanechal jizvy ani modřiny. Cílem muže... by mělo být způsobit psychické utrpení a nikoliv ponižovat nebo fyzicky týrat svoji ženu.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 90)

Výše zmiňovanou myšlenku napsal jistý Mohamed Kamal Mostafa. Za napsání této „úvahy“ je vlečen po soudech. A to jen proto, že citoval, že súra 4:34.

Můžeme ale také konstatovat, co pro je jednoho poplácání, jiný na to nahlíží jako na brutální násilí.

*„Muslimský muž má svobodu v tom, že se může stýkat prakticky s tolika ženami, s kolika si přeje, neboť islám schvaluje také mnohoženství. Jiní, kteří nezacházejí tak daleko, upozorňují, že Korán pouze omezuje počet na čtyři ženy (podle názoru velké většiny učenců), a staví tak lidskou sebekázeň nad běžný zvyk.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 92)*

Na mnohoženství neboli polygamiu se mnoho lidí dívá jako zboží – v islámu je tento pohled běžný.

3.4.4 ROZVOD

Křesťanství zatracuje mnohoženství, ale také rozvod. *„Odpověděl jim: ‘Nečetli jste, že Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je?’ A řekl: ‘Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo’; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje! (Matouš 19:4-6)“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 97)*

O rozvod může požádat tehdy, pokud se jeho žena nějak vzbouří. Žena muslimka o rozvod požádat nemůže, i když historie pár případů žádostí o rozvod, ze strany ženy, zažila. Pokud se chce muž s ženou rozvést, stačí, když třikrát po sobě řekne manželce: „Jsi rozvedena, jsi rozvedena, jsi rozvedena.“ Nesmíme opomenout další podmínku, zjistit zda žena není těhotná.

Muslimka žijící v Americe vysvětlila podmínky rozvodu muslimů v praxi. *„Než se dospěje k rozhodnutí o rozvodu, nejprve se volí a zkouší mnoho jiných alternativ. Pokud se muž a žena rozhodnou, že již spolu nemohou déle zdárně žít jako muž a žena, manžel (ve většině případů, ne vždy) oznámí rozvod tím, že řekne: ‘Rozvádím se s tebou.’“ Od tohoto okamžiku začíná čekací období. To trvá tři menstruační cykly, aby se ujistil, že žena není těhotná. Toto období ponechává dvojici čas na to, aby uvažila, co dělají, a jestli je rozvod opravdu to, co chtějí. Nejsou zde žádní angažovaní právníci, kteří by zhoršovali již tak dost choulostivou situaci.“ (Robert Spencer, *Islám bez závoje*, str. 98)*

Zajímavé je, že v muslimském světě není důležité nebo povinné představit příčinu rozvodu.

Mohli jsme zaznamenat využití rozvodového práva, někteří muži se žení během několika let s dvěma desítkami žen, jsou zaznamenány i takové případy, kdy muž měnil manželku jednou za měsíc.

3.4.5 ŽENSKÁ OBŘÍZKA, ZNÁSILNĚNÍ

„Krutost ženské obřízky je praktikována v islámské obci a některými nemuslimskými obyvateli Třetího světa. Ve shodě s Mohamedovou podezřívavostí vůči ženám má za cíl snížit jejich sexuální citlivost a zkrotit tak jejich necudnou podstatu.“ (Robert Spencer, Islám bez závoje, str. 100) Je důležité zmínit, že v Koránu bychom nenašli ani slovo, které by se domáhalo ženské obřízky.

Pojem znásilnění je spíše spojeno s obviněnými vojáky v zemích, jako je Bosna atd. Znásilnění je skoro nemožné dokázat. Naprosto nepřijatelné je, aby vypovídala oběť. Naproti tomu je zapotřebí nejméně čtyř mužů, kteří byli svědky. Pokud se jedná o cizoložství, musí prokázat, jak zmiňuje určitý soud: „Vidět, jak vsouvá špičku penisu do její pochvy.“ Tato práva jsou díky právu šari'a, stále platná.

„V reálném světě se znásilnění zřídka odehrává na veřejnosti tak, aby akt vniknutí mohli zpozorovat čtyři zbožní muži. Pokud by skutečně byli svědky takového činu a nepokusili se mu zabránit, pak jsou prakticky vzato spoluúčastníky tohoto trestného činu. Ve skutečnosti, jestliže se znásilnění dostane před soudní pravomoc šari'a, tak podle tradičního výkladu žena vůbec nemůže dokázat, že byla znásilněna, pokud se násilník sám k činu nepřizná.“ (Robert Spencer, Islám bez závoje, str. 102)

Ženy často znásilnění ani nenahlásí na policii, kvůli nepřítomnosti čtyř svědků. Tímto by se doznala k cizoložství. Pokud je žena odsouzena, jedná se ve většině případů o trest ukamenováním. Jeden takový případ pojednává o dívce Sufijatu. *„Jaký je způsob poprav? Kameny budou velikosti pěsti. Samotná organizace však záleží na místním soudci. Vesničané pravděpodobně uvážou Sufijatu ke stromu a přímo ji ukamenují, nebo možná vykopou, která bude dost hluboká na to, aby z ní nemohla vylézt, shodí ji dovnitř a poté na ni budou seshora házet kameny. Přesto všechno by se poprava měla protáhnout: šari'a kamenujícím lidem zakazuje mířit na hlavu.“ (Robert Spencer, Islám bez závoje, str. 103)*

Takových žen jako byla Sufijatu je mnoho, ty které neukamenují, jsou ve věznicích, odhaduje se, že věznice obývá asi 70% žen se stejnými důvody.

3.5 RODINA A MANŽELSTVÍ V KŘESŤANSKÉ VÍŘE

Rodina je základ. Není tomu jinak i náboženství. Důležitým prvkem rodiny křesťanů je víra v Boha, která celou rodinu stmeluje a drží pohromadě. (Christenson)

Co některé může zarážet na křesťanské rodině je to lpění na konzervativních věcech. Dále se vymykají průměru, pokud jsou v rodině dvě a více dětí.

Manželství je společenství muže a ženy. Rozhodli se také vzít odpovědnost za své děti.

Manželství je také ukotveno v právním řádu. Z toho vyplývá, že manželství není jen o věcech, co chce žena a o věcech, které by si přál muž. Manželé dělají věci společně, ale hlavně kromě svých práv, mají také povinnosti.

Manželský vztah je ze všech vztahů ten nejdůležitější. Vztah mezi dítětem a rodičem závisí na vztahu mezi manželi. (Campbell, 1992)

V dřívějších dobách bylo na manželství nahlíženo jako na hřích. Ale Bible nahlíží na svazek manželský jako na Boží dar.

V Bibli, kde je popsáno, že Bůh stvořil člověka, stvořil muže a ženu – dva lidé. Kdyby byl člověk na světě sám, něco by mu chybělo. Už i Adamovi něco podstatného chybělo, proto mu Bůh stvořil Evu.

Jak praví Bible, Eva byla stvořena z Adamova žebra, z tohoto můžeme vyvodit důležitý vztah muž a žena, žena a muž.

Několik literárních a historických pramenů říká, že muž i žena, kteří chtějí vstoupit do svazku manželského, by měli opustit své původní rodiny. Původní rodinou není myšleno bývalé manželství, ale rodiče muže i ženy. Tím zjistí a připraví se na vlastní odpovědnost, na práva a povinnosti, které vyplývají z manželství. (Křivohlavý, 2000)

„Nejméně zajímavý je dvojitý náhled Ježíše Krista na manželství a rodinu. Jako by se navzájem vylučovaly.

Z Písma je patrně, že Ježíš hodnotí rodinu kladně. Přijímá rodinu jako skutečnost. Manželství výslovně potvrzuje jako boží zřízení. Ale od počátku stvoření Bůh učinil člověka jako muže a ženu, proto opustí muž svého otce i matku a připojí se ke své manželce a budou ti dva jedno tělo, takže již nejsou dva, ale jeden.“ (Chorvát, 2010)

Věrnost. To je pojem, který velmi úzce souvisí s manželstvím a který bychom neměli opomenout. Podle křesťanství má žena právo na věrnost manžela a naopak. Někteří si spojují věrnost se spokojeným manželstvím. Není to zásadou, že „věrné“ manželství, šťastné manželství. (Stafford, 1996)

Pokud se žena spojí s mužem, který není její muž, jedná se o cizoložství. A navíc pokud s tím žena souhlasí, je to vědomý hřích. (Řehák, 2006)

Dříve, můžeme říci, že i dnes by muž měl být panic a žena panna před vstupem do manželského svazku. V dnešní době tomu tak je možná jen v opravdu silně věřících rodinách. Dalo by se říci, že to byl hlavní předpoklad před vstupem do manželství. Tento předpoklad přetrvává i v jiných náboženstvích, jmenovat můžeme islám.

Podle křesťanství by si muž měl být vědom své odpovědnosti, kterou musí oplývat, když chce vstoupit do manželství. Pokud si odpovědnost bere na vědomí, jsou mu odměnou spokojené děti, žena a celkově vzato celé manželství a rodina. (Cole, 2001)

Pokud jste křesťan, tak k manželství neodmyslitelně patří manželský slib. Manželský slib není jen tak nějaký text, který muž a žena odříkají v kostele.

„Manželský slib, ať už je jeho přesné znění jakékoli, znamená svaté sebevydání před Bohem, ve kterém muž přijímá zodpovědnost za své mužství ve vztahu ke své ženě. Bůh se dívá na manželský slib jako na důkaz mužovy touhy milovat svou ženu tak, jako Kristus miloval Církev. Pokud muž poruší zákon lásky, porušil svůj slib a oslabil smlouvu, kterou má se svou ženou.“ (Cole, 2001, s. 46)

Manželství se může změnit i tehdy, pokud byli manželé nevěřící a po určité době se obrátili na víru. *„Často se mě s Edem ptají, jak se změnilo mé manželství, když jsme se s Edem stali křesťany. To se nedá vůbec srovnávat! Předtím jsme samozřejmě byli zaměřeni každý na sebe. Neměli jsme spolu ten sexuální vztah, o kterém se mluví v naší knize, protože jsme se tolik nesnažili potěšit jeden druhého, a byli jsme naprosto nevědomí o významu sexu v Božím slovu. Dařilo se nám spolu dobře, ale nesdělovali jsme si navzájem své nejniternější pocity. Když jsme teď křesťané, vím, že láska, kterou mě Ed miluje, je stejného druhu, jako láska Kristova. Jsem v bezpečí a chráněna touto láskou. Víím, že si se svým manželem o všem promluvit a že mohu důvěřovat jeho moudrosti, coby duchovního vůdce rodiny. Když jsme si zvykli vylít své srdce při společné modlitbě, můžeme spolu svobodně komunikovat o čemkoli. Nebojíme se spolu odhalovat své nitro ani své chyby, protože vííme, že přijímáme toho*

druhého takový jaký je, se všemi jeho slabostmi, chybami i dobrými vlastnostmi. Jak je nádherné, když vím, že nejsem milována jen proto, jak jedním; ať se chovám jakkoliv chybně, můj muž mě bude stále milovat. A to mě nutí, abych jednala co nejlépe. (Wheat, 2006, s. 146)

Pokud jsou manželé vyrovnaní a nejsou mezi nimi pře, jsou spokojené i jejich děti. Protože pokud se rodina řídí nějakými pravidly, povinnostmi, snaží se být děti také odpovědné. (Pelikán, 1997)

3.5.1 KOMUNIKACE

Komunikace je důležitá mezi lidmi na celém světě, nejen v manželství. Je důležité umět naslouchat, mluvit a porozumět. Komunikujeme slovem, ale také gestem. Gesta vždy podtrhují nebo popírají vyřčená slova. (Řezáč, 1998)

V běžném životě můžeme slova převracet v náš prospěch. A není tomu jinak i v manželství. *„Když je komunikace zastavena, nastává nenormální stav a konečným výsledkem nenormálního stavu je smrt. Manželství umírají, pokud spolu manželé odmítají komunikovat nebo pokud přílišné zkresení zabraňuje porozumět si a smířit se.“* (Cole, 2001, s. 62)

Pokud spolu manželé dokáží správně komunikovat, je to řešením kdejakého problému, který v manželství vyvstane.

3.5.2 SEX

Důležitou součástí manželství je i sex. Někteří křesťané odmítají sex, ale nebýt sexu, nejsou potomci. Sex v manželství je také projevem lásky. Ovšem sex za svobodna je brán jako brán jako smilstvo. V Bibli je hříchem, když má člověk sex s opačným pohlavím, kteří nejsou v manželském svazku, dále sex dvou osob stejného pohlaví (lesbismus, homosexualita) je také hříchem. (Cole, 2001)

„Nejde o přijímání, jde o dávání. Nejde především o moji rozkoš, ale o rozkoš mé ženy. Nejde o moje uspokojení, ale o uspokojení mé ženy.“ (Christenson, 1968)

3.5.3 JEDNOTLIVÉ ROLE RODIČŮ – ROLE OTCE

V mnoha náboženstvích stojí v rodině na prvním místě muž, jde o tzv. patriarchát. „*Role otce se mísí s rolí manžela, obě jsou stejně náročné, ale role manžela je prvním stupněm, kdežto role otce druhým. Tyto dvě úlohy mohou být sloučeny do jediného obrazu hlavy rodiny. Muž má být podřízen Kristu a muži má být podřízena žena. Je tady naznačen dvojitý vztah – jeden nad a druhý pod. Zde je jasný duchovní obraz role manžela, který se také stal otcem: představuje Krista své ženě a své rodině. Tímto vztahem nastává muži ohromná zodpovědnost, ale i výsada.*“ (Chorvát, 2010)

Role otce by měla být tou nejvyšší. V dnešní době tomu ale tak nebývá. Otec by měl svoji rodinu bránit před zlem, nebezpečím, ale také ji podporovat. Otec by měl zastávat morální podstatu. Děti se od svých rodičů učí, jak se chovat v daných situacích, jak se chlapci mají chovat k ženám a dívky k mužům.

„*Součástí přirozené přípravy k manželství je pozorování úlohy obou pohlaví uvnitř rodiny a normálních vnitřních vztahů mezi otcem a matkou. Děvčata, která vyrůstala v rozvedené domácnosti, nemohla pozorovat svou matku v úloze manželky. Pokud neměla žádného otce, který by bydlel s nimi, byla ochuzena o příležitost mít úzkým a přirozeným způsobem vztah k muži. Dívka potřebuje obdiv otcův, když začíná kráčet k dospělosti, jak pro svou sebeúctu, tak k tomu, aby se připravil její vztah k jejímu manželovi.*“ (Prince, 1990, s. 63)

3.5.4 ROLE MATKY

Role matky fungovala po tisíce let stejně, změna nastala až ve dvacátém století. Role matky začínala těhotenstvím, porodem, výchovou dětí a starostí o domácnost. Když bylo potřeba, pomáhala s pracemi na poli. Společnost měla očekávání, která matka plnila a brala je za svoji povinnost. Své znalosti a představy o rodině, výchově, získávaly brzy. Učily se od svých matek.

Jak bylo zmíněno výše, změna nastala ve dvacátém století, respektive po druhé světové válce, kdy ženy byly potřebné na práci v továrnách a dalších infrastrukturách. Dochází ke ztrátě podstaty, kdy se žena starala o domácnost. Další vliv měla různá feministická hnutí, která se dožadovala stejných práv, jako měli muži. V důsledku toho všeho, ženy měly děti v pozdějším věku nebo dokonce zůstávají bezdětné. (Sullerotová, 1998)

V Bibli najdeme spoustu informací o roli otce, ale jen málo zmínek o roli matky. Důvodem je do jisté míry to, že Bible je patriarchální. „*I za zřízení patriarchálního, kdy*

hlavou rodiny byl otec, bylo její postavení v rodině mimořádné, podílela se o autoritu otcovu nad dětmi, takže otec a matka jsou jmenováni současně a úcta k oběma rodičům byla základem rodinné pospolitosti a příkazem Božím.“ (Novotný, 1956, s. 406)

I přes všechny tyto důvody a změny zůstává role matky velmi důležitá. Je to ona, kdo rodí děti, její vztah s dítětem v prvních letech života je velmi důležitý. Matka je také nedílnou součástí výchovy dítěte.

3.6 KŘESŤANSKÁ VÝCHOVA

Pro křesťanskou výchovu jsou důležité cíle, které jsou stavěny na slovu Božím.

- Vztah dítě Bůh
- Vztah dítě rodič
- Vztah ke svému pohlaví
- Vztah k bližnímu
- Vztah ke konzervatismu
- Vztah a odpovědnost k budoucímu životu

V každé křesťanské rodině jsou cíle stejné, nebo alespoň podobné, liší se jen v některých bodech.

Nejdůležitějším bodem zůstává láska dítěte k Ježíši Kristu a touha sloužit mu. (Křivohlavý, 2000)

Ve výchově dítě, hlavně výchově k Bohu, je těžké, aby dítě věřilo v Boha. Nastávají případy, kdy se dítě naučí nazpaměť celou Bibli, ale Boha v srdci nemá.

3.7 ISLÁM A ROLE RODINY, ROLE OTCE

Jak je to s rolí rodiny v islámu? Stejně tak jako v křesťanství, je rodina základ. Hlavou rodiny v islámském náboženství je muž, ať už je to děda, otec nebo jiný mužský příbuzný.

Stejně jako křesťanství je patriarchální, tak u islámu tomu není jinak.

V islámu je role otce důležitá hlavně navenek. Důležitost otce pozorujeme už u jména, kdy dívka dostane dívčí jméno, po něm přichází jméno jejího otce a děda. Občanství v islámu se určuje podle otce. (Kropáček, 2004)

3.8 MANŽELSTVÍ V ISLÁMSKÉ VÍŘE

Pokud v Bibli nebo celkově v křesťanství je spousta informací a historických pramenů, tak islám v tomto směru křesťanství předčí.

„Muslimské autority vykládají manželství podle Koránu jako náboženskou povinnost, morální pojistku a společenský závazek. Normální způsob chování muslimského jedince se zaměřuje na rodinu a na snahu založit vlastní rodinu.“ (Dvořáková, 2008)

Manželství je uzavřeno smlouvou mezi muslimem a zákonným zástupcem ženy – nevěsty. Přítomni musí být nejméně dva svědci. Nejedná se však o svědky novomanželů. Jsou to pouze dva lidé, kteří dohlíží na platnost uzavření manželství.

Svědkem nevěsty musí být muž. Ve většině případů je to otec nevěsty nebo děd. Pokud však není přítomen otec ani děd, zastává tuto funkci soudce.

Nesmírně důležitým bodem v manželství a manželské smlouvě je tzv. *mahr*. Jedná se o peníze, které ženich platí ženě. Tato částka není přesná, ale nesmí být příliš vysoká. Pak je zde tzv. dvojí mahr, kdy žena dostane částku po uzavření sňatku – smlouvy, a pokud se po letech mezi manželi mluvilo o rozvodu, je jí vyplacena další částka.

Částka není vyplacena její rodině, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale je to částka, která patří výhradně nevěstě.

Co se týká volby partnera, v křesťanství je ve většině případů volba na muži a žena, koho si vyberou. V islámu je tomu jinak, partnera vybírají rodiče. Ženě je dovoleno vyslovit svá přání nebo odmítnutí. Stejně je to i v případě muže – neoslovuje přímo ženu, ale jejího

otce. Tento stav není všudypřítomný. V některých oblastech nebo moderních společnostech dochází k tomu, že se lidé seznamují sami.

Hranice věku, kdy může dojít k uzavření sňatku je šestnáct let. Žena musí se sňatkem souhlasit, i mlčení znamená souhlas.

V islámské víře je důležité být ženatý či vdaná, jinak může dojít ke hříchu. Žena by měla následovat úděl, stát se matkou.

Muž se může oženit s ženou jiného vyznání. Ale naopak to nepřipadá v úvahu. (Macháček, 2004)

3.8.1 DĚTI V ISLÁMSKÉ RODINĚ

První, co dítě uslyší, jakmile se narodí je *adhán* - volání k modlitbě. Adhán mu do ucha vysloví jeho otec. Když dítě roste a dospívá, učí se modlit, jak správně se modlit. To vše se naučí doma, ve škole. Dále se učí dalším muslimským povinnostem – pout' do Mekky, půst a almužna. (Kropáček, 2002)

Postavení rodiny a její intenzita je dána počtem dětí, čím vyšší, tím lepší. Nebudeme se zabývat jen počtem, ale také pohlavím, pokud má muž syny, tím více je vážený. Pokud žena porodí chlapce, muž si jí v dalších letech více váží. V islámu je syn významnější než dcera. Syn přebírá p otci důležité povinnosti a je pokračovatelem rodu. (Elhassan, 1998)

Mezi otce a matku je péče o děti rozdělena tak, že o malé děti pečuje matka, o pubescenty pečuje otec. Nastane-li situace, kdy se manželé budou rozvádět, ve většině případů dítě půjde do péče otce.

Důležitým členem v muslimské rodině je tchýně. Nikoli matka ženy a matka muže. Tchýně má v rodině svého syna určitá práva, mnohdy jsou její práva větší než jeho manželky. Tchýně má právo zasahovat do vztahu svého syna a snachy, vyžadovat synovu pozornost. (Křikavová, Mendel, Müller, 2002)

Výchova synů a dcer je v duchu islámu. Větší důraz na výchovu by se měl klást na dcery. Mají nižší intelekt a disponují přitažlivostí, to je celkově pro rodinu riskantní.

Rodina a výchova jak je výše popisována, se v mnohých oblastech modernizuje. Rozpadá se kult velkorodin, kde spolu žijí třeba i tři rodiny pohromadě.

3.9 ROZVOD

Rozvod v islámu je většinou věcí nežádoucí. Z toho vyplývá nižší rozvodovost než v evropských či amerických zemích. „*Veškeré soudobé právní příručky (arabské a iránské) poukazují na známý hadíth, podle něhož Prorok řekl: „Mezi věcmi, které nenávidím, se mi nejvíce oškliví rozvod.“* (Křikavová, Mendel, Müller, 2002, s. 146)

Rozvod není pozitivní k ženě. Vina se svaluje nejvíce na ženu. Muž je povinen vrátit manželce její majetek a vyplatit ji výše uvedený dvojitý mahr.

3.10 RITUÁLY A SVÁTOSTI V KŘESŤANSTVÍ

Svátosti, které jsou vykonávány, zajišťují boží milosrdenství. V římskokatolické církvi je uznáváno sedm svátostí, oproti tomu protestanská církev uznává jen dvě a to křest a eucharistii.

První svátostí je křest. Tímto jsou věřící přijímáni do církve. Voda hraje důležitou roli, jedná se v podstatě o nahrazení řeky. V řece v dobách minulých byli křtěni všichni věřící. Akt křtění se provádí u tzv. křtitelnice, kde je dítěti pokropena hlava a to svčnou vodou. Protestanská víra provádí křest ponořením celého těla.

Biřmování nebo také konfirmace. K biřmování dochází v době, kdy je dítěti asi sedm let. Ovšem není tomu tak u všech církvi. Například u protestanské víry se jedná o období dospívání.

Nedílnou součástí svátostí je zpověď a pokání. Věřící by měli vykonat zpověď alespoň jednou do roka. Vyzpovídat se ze svých hříchů. Nejdříve kněz vykoná pokání, může uložit hříšníkovi i trest. Po knězi může dojít k odpuštění Boha.

Přeměna vína a chleba v tělo a krev Ježíšovu. Tím označujeme svaté přijímání. Nejde jen o přeměnu ale i o konzumaci. Svaté přijímání můžeme jinde nalézt pod označením eucharistie nebo večeře Páně. Svaté přijímání je připomínkou Poslední večeře Ježíše Krista se svými učedníky.

Důležitou událostí v životě dospělých jedinců je svatba. Ta je považována za následující svátost.

Nesmíme opomenout svátost kněžství neboli ordinace. Na uchazeče jsou položeny ruce a jsou mu předána znamení a jeho nynější úlohy. Ve smyslu znamení je chápána Bible.

Poslední svátostí je poslední pomazání. Když člověk umíral, mohl se naposledy vyzpovídat. Dnes je poslední pomazání bráno jako léčení. (Wilkinson, 2001)

3.10.1 SVÁTKY

„Církevní rok začíná první adventní nedělí, to je čtyři neděle před Vánocemi. V průběhu celého roku věřící postupně prožívají jednotlivé události Kristova života od jeho příchodu na svět až po smrt, vzkříšení Letnice a očekávání jeho druhého příchodu.“ (Církevní rok a svátky, 2017)

Nejnámějšími a hlavně nejvýznamnějšími svátky jsou Velikonoce a Vánoce. V dnešní době se nejedná je o svátky křesťanů, ale i ateistů – nevěřících.

Mohlo by se zdát, že Vánoce mají větší důležitost před Velikonocemi, ale opak je pravdou.

VÁNOCE

Vánoce jsou spojeny s Ježíškem. Jedná se o období narození Ježíše Krista. Na zemi byl seslán syn, který by pomohl lidem najít správnou cestu. (Wilkinson, 2001)

Vánoce začínají adventem. Adventem je myšlena nedělena, která se nejvíce přibližuje datu třicátého listopadu. Zakončení adventu připadá na dvacátého čtvrtého prosince – Štědrý den. Lidé jsou v očekávání, čekají na příchod Ježíše Krista. (Církevní rok a svátky, 2017) Každou neděli je zapálena jedna svíčka. Zapálené svíčky v konečné fázi vytvoří kruh. Kněží na svých ‚šatech‘ mívají fialovou barvu. (Wilkinson, 2001)

Štědrý den, předvečer narození Ježíše. *„Narození Ježíše oslavuje většina křesťanů dvacátého pátého prosince, pouze ortodoxní církve ho slaví na Tři krále. Kostely jsou vyzdobeny modelem stáje, v níž se Ježíš narodil, s postavami Ježíše, Marie, Josefa, pastýřů a mudrců (betlém). V kostelích se konají zvláštní bohoslužby, lidé si zdobí domácnosti, jedí sváteční jídla a vyměňují dárky.“* (Wilkinson, 2001, s. 94) Při těchto bohoslužbách užívají kněží bílou barvu.

Období Vánoc je zakončeno Třemi králi, respektive svátkem Tří králů. Lidé ho spíše znají jako období, kdy se odstrojuje stromeček, a jsou uspořádány sbírky pro různé charitativní akce. Příchod Tří králů neboli tří filosofů mudrců. Svátek hraje velkou důležitost v tom, že zde spojuje židy a křesťany. Dary Tří králů byli myrha, kadidlo a zlato. (Wilkinson, 2001)

VELIKONOCE

„Velikonoční triduum (třídenní) je vrcholem celého církevního roku. Věřící v něm prožívají události umučení a vzkříšení Ježíše Krista, který přinesl věčný život. Do třídenní se započítává Velký pátek, kterému předchází večerní mše na památku Poslední večeře, Bílá sobota a neděle Zmrtvýchvstání Krista.“ (Církevní rok a svátky, 2017)

Květnou nedělí se připomíná příjezd Ježíše Krista do Jeruzaléma. Jako připomínka při bohoslužbách slouží kvetoucí větvička.

Poslední večeře připadá na zelený čtvrtek. V tento den se přijímá Ježíšovo tělo a krev, chléb a víno.

Ježíšovo ukřižování se stalo na Velký pátek. Ve Velký pátek jsou prováděny poutě a klanění se před křížem.

Zmrtvýchvstání jinak řečeno Boží hod velikonoční. (Wilkinson, 2001)

3.11 SVÁTKY ISLÁMU

Svátky islámu je výše zmíněných pět pilířů víry.

Islám nejvíce uznává dva svátky, *Íd al – adhá* a *Íd al – fitr*. První svátek je slavností na konci pouti do Mekky. Svátek obětování probíhá čtyři dny. Obětí jsou zvířata, většinou se jedná o kozy a ovce, na znamení Ibrahíma. Ten byl svému Bohu natolik oddán, že mu chtěl vydat svého syna. K obětování dochází v obci Mína, ležící v polovině cesty do Mekky. Své místo zde má i almužna – díl jídla, který je dán chudým. Může se zdát, že tento svátek slaví jen muslimové, kteří vykonali povinnou pouť do Mekky. Nikoli, tuto svátost slaví všichni muslimové.

Druhý je svátkem konce měsíce ramadánu. Ramadán měsíc půstu. Muslimové děkují za sílu, kterou jim dal Alláh, aby půst dodrželi. Svátek probíhá i s ozdobami a světly. Budovy jsou ozdobeny, ulice osvětleny, muslimové posilněny sladkým jídlem, jež se prodává v ulicích. (Wilkinson, 2001)

3.12 ISLÁM DNES

„To, co se dnes odehrává v Gaze, Iráku či Afganistánu, zítra pravděpodobně zanechá stopu v New Yorku, Washingtonu či Londýně a malé skupiny brzy budou mít prostředky

k tomu, aby dokázaly spáchat činy s obrovsky ničivým dopadem, kterých se v dřívější době mohly dopustit pouze mocné národní státy.“ (Armstrong, 2008, s. 219)

Islám je v dnešní době spojován hlavně s terorismem.

Islám je dnes rozšířen po celém světě. Nenajdete jedinou zemi, kde by se nevyskytoval islám.

Svátky se slaví s ohromným davem lidí, Shromáždění může oslavovat v mešitě nebo na volném prostoru.

Islám, Korán, Alláh. Tři slova, podle kterých se muslim řídí celý život. Pro lidi jiné víry, či ateisty, je to v určitých fázích nepochopitelné, pro jiné je to stav fanatismu. (Keene, 2003)

Většina muslimských států byla pod nadvládou zemí západních, nadvláda trvala několik set let. Muslimský lid si však uvědomil, že by měl věřit v učení Koránu a chovat se podle něj, dodržovat pravidla a být znovu samostatní. Jednou z prvních zemí, které se podařilo osamostatnit, byla Saudská Arábie a následovaly ji další země.

Mnohá veřejnost spojuje islám s terorismem. V jistých případech toto spojení existuje, ale většina muslimů s ním nesouhlasí. Odpor, nevraživost nebo spíše nepřátelství mohou pociťovat některé země ze strany muslimů. Nevraživost se objevila z toho důvodu, že země ze západu se v minulosti nechovaly s respektem k zemím muslimským – příkladem je okupace. (Self, 2009)

4 PRÁVNÍ NÁLEŽITOSTI

4.1 PRÁVNÍ HLEDISKA ISLÁMU

„Zloději a zlodějce utněte ruce jejich v odplatu za to, co provedli, a jako varovný příklad od boha!“ (Korán, 1991, s. 603)

„Cizoložníci a cizoložníka zbičujte, každého z nich sto ranami!“ (Korán, 1991, s. 554)

Vznik islámského práva lze pozorovat přibližně v osmém století. Práva si dříve dodržovala, pokud se přece jen našel někdo, kdo tato práva odmítal, byl tvrdě potrestán. (Küng, 2006)

Později se vytvořily právní školy, které hlídaly dodržování.

Islámské právo má tři prameny, kterými jsou Korán, Sunna, hadíth. Jako Sunnu chápeme sbírku tradic. Poslední zmiňovaný pramen hadíth – rady, výroky Muhammada. (Müller, 1997)

Hadíth, tradice Muhammada. Je zdrojem práva. Prvotní hadíthy byly údajně falešné. Díky tomu vznikly nauky, aby nedošlo k dalším podvrhům.

Mohlo by se zdát, že se jedná o velmi rozsáhlé spisy, ale hadíth může být rozsáhlý i jen na pár řádků. Je těžké je správně historicky zařadit. Z těchto důvodů vznikají různé výklady. (Pelikán, 1997)

Sunna je v podstatě příkladná cesta muslima. V Sunně se člověk dozví, jak se má správný muslim chovat, jak se modlit, správně vykonávat rituály. Pokud by společnost chtěla pochopit islám, měla by nejprve prostudovat Sunnu. Ta může být pro nemuslimského člověka velmi náročnou literaturou. (Sardar, 2004)

Na právo v islámu nelze nahlížet jen z pohledu zákona, ale také z hlediska dopadu na společnost.

„Lidské konání se pak hodnotí podle pěti kategorií: přípustné, doporučené, závazné, odpudivé, zakázané. Zároveň se rozlišuje mezi kultovními povinnostmi, kterých je pět a nazývají se rovněž ‚pilíře‘, a povinnostmi, jejichž plnění a dodržování je nezbytné pro uchování společenského života na žádoucí a bohublé úrovni.“ (Müller, 1997, s. 25 – 26)

Právo se také vztahuje na stravování. Stravování muslimů je velmi podobné stravování lidí v židovském náboženství. Muslimové mají zákaz jíst vepřové maso. A nejen to. Zákaz se vztahuje i na zvířata, která nebyla zbavena krve nebo ‚zdechlá‘ zvířata.

Nalézt můžeme i zákaz alkoholu.

Islámské právo bývá považováno za nejpropracovanější a velmi obsáhlé. Důvodem jsou také tresty, které stihnou všechny jdoucí proti právu.

ŠARÍA

„Šaría je systém islámského náboženského práva. Je to právní rámec, který reguluje některé veřejné i soukromé aspekty života lidí žijících v právním systému založeném na muslimských principech. Šaría se zabývá běžnými záležitostmi života včetně politiky, ekonomie, bankovníctví, obchodu, smluv, rodiny, sexuality, hygieny a sociálních věcí. Je třeba si uvědomit, že šaría není nějaký jasně kodifikovaný zákoník, ale spíše typ právního systému založeného na islámských náboženských textech. Vyskytuje se ve vícero pojetích, které se od sebe někdy i podstatně odlišují. Největší islámské země jako Indonésie, Bangladěš nebo Pákistán mají vysoce sekularizovanou ústavu a právní systém pouze s některými pozůstatky v rodinném právu. Většina zemí na Blízkém východě udržuje duální systém sekulárních a náboženských soudů, přičemž náboženské soudy řeší převážně otázky manželství a dědictví.“ (Drápal, 2010)

„Islámský právní systém – šaría – je po staletí rozpracován největšími islámskými učenými tak, aby odpovídal na výzvy času i prostředí, v němž se islám nachází, v průběhu dějin vykrytalizovaly čtyři hlavní právní školy, z nichž se českých zemí nejvíce dotkla hanafijská škola, která sloužila jako právní systém osmanské říši, a tedy i nám nejbližším balkánským muslimům.“ (Vojtíšek, 2004, s. 303)

4.2 PRÁVNÍ HLEDISKA KŘESŤANSTVÍ

Křesťanství patří mezi monoteistická náboženství, zaměřuje se na život učení Ježíše Krista.

Křesťanství se vyvinulo z židovství. Došlo k tomu v Palestině. Toto období je zachyceno v Novém zákoně.

Prvotní křesťanská víra byla jen jedna, postupem času vzniklo několik jejích odvětví. (Kropáček, 1999)

Člověk a lidská práva k sobě neodmyslitelně patří. Lidská práva byla zaznamenána nejvíce s Velkou francouzskou revolucí v osmnáctém století. Lidé žádali svobodu a spravedlnost.

Nejvíce známé heslo Svoboda, rovnost, bratrství – vystihuje boj za lidská práva. Základní lidská práva byla po nějakém čase zaznamenána a formulována v Základních lidských právech v OSN. (Skoblík, 2005)

SOCIÁLNÍ UČENÍ ISLÁMU

Jedno z nejznámějších sociální učení je učení Muslimských bratrů. Tuto asociaci založil Hasan al – Banná. Místem založení byl Egypt. Muslimští bratři vznikli v první polovině dvacátého století. Rozjeli nevídanou akci, jednalo se o činnost jako je stavění nemocnic, sirotčince. Byla to charitativní akce nevídaných rozměrů.

Učení se zaměřovalo na majetek, respektive majetek lidí. Lidé by si měli uvědomit, že i s majetkem patří Bohu. Islámský stát může zasahovat do života muslimů tím, že je přinutí rozdělit se o svůj majetek s chudými, kteří ho potřebují.

Zakladateli se snažil o to, aby lidé s majetkem měli dobré vztahy s lidmi, kteří majetek nemají. (Kropáček, 1971)

SOCIÁLNÍ UČENÍ KŘESŤANSTVÍ

„Ve všech západních průmyslových zemích se vyrovnáváme se společenskou změnou hodnot, již můžeme částečně charakterizovat i jako úpadek hodnot a jež svými individualizačními tendencemi a emancipačními snahami vyústila v krizi takřka všech institucí. Změnu hodnotového systému od vědomí sociálních povinností k důrazu na individuální osobní růst lze ovšem chápat i jako příležitost k větší osobní iniciativě a zodpovědnosti – zcela v souladu s křesťanským obrazem člověka a svobodou křesťana – kdyby se přitom svoboda nechápala jako libovůle a svévole. Tento vývoj je důsledkem krizového stavu, v němž se u nás ocitly manželství a rodina, jakož i pohrdlivého způsobu, jakým k těmto základním institucím přistupuje stát.“ (Drápal, 2010)

5 Využití tématu ve výuce občanské výchovy a základů společenských věd

5.1 Téma islám versus křesťanství

O islámu i křesťanství slyšíme z různých zdrojů, z pohledu věřících i ateistů, odborníků i laiků, proto je důležité s touto problematikou pracovat i ve škole.

V první řadě si krátce představíme stěžejní dokument současného školství v České republice. Je jím Rámcový vzdělávací program, zkráceně RVP, podle kterého se řídí vzdělávání na školách.

„Rámcové vzdělávací programy tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. Do vzdělávání v České republice byly zavedeny zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon byl novelizován v roce 2015 pod č. 82/2015.“ (Rámcové vzdělávací programy, 2017)

Rámcový vzdělávací program je významným kurikulárním dokumentem. Hlavní myšlenky jsou zpracovány v Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice, tzv. Bílé knize. *„Formuje vládní strategii v oblasti vzdělávání. Strategie odráží celospolečenské zájmy a dává konkrétní podněty k práci škol.“* (Bílá kniha, 2015)

Kurikulární dokumenty jsou realizovány v několika úrovních. Národní, reprezentované Státním programem vzdělávání. V České republice je zastoupen právě Bílou knihou. Na ní navazuje soustava Rámcových vzdělávacích programů. Školní úroveň pak představují Školní vzdělávací programy. (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001, s. 38 – 39)

„Na základě rámcových vzdělávacích programů a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy.“ (Rámcové vzdělávací programy, 2017)

Neexistuje univerzální způsob jak ono téma zpracovat ve výuce. Každý má svůj jedinečný styl a každý se zaměřuje na jiné aspekty. Zde jsou dvě ukázky příprav na hodinu, ve kterých je znázorněno, jak je možno toto téma zpracovat. Časová dotace jednotlivých fází

hodiny se může lišit. Vše je pouze orientační, záleží na konkrétním vyučujícím, jak toto téma zpracuje a následně prezentuje žákům a studentům. Pro studenty středních škol a gymnázií je látka rozsáhlejší a zaměřuje se na charakteristiku a následné porovnání křesťanství a islámu jako světových náboženství. Pro žáky základních škol je téma zpracováno jak charakteristika jednotlivých náboženství. Toto zpracování se dá v obdobném pojetí přenést na všechna významná náboženství. Látka není tak obsáhlá jako učivo pro studenty středních škol. Učivo v jednotlivých stupních vzdělávání by na sebe mělo plynule navazovat. Žáci by měli mít povědomí o konkrétní látce a učitel by měl znalosti pouze prohlubovat.

5.1.1 Vzorová příprava na hodinu č. 1

Základy společenských věd – určeno pro žáky středních škol a gymnázií

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Občanský a společenskovědní základ

Vzdělávací obsah: Úvod do filozofie a religionistiky

Učivo: Víra v lidském životě

Cíle: Žák bude schopen charakterizovat významné náboženské systémy.

Žák bude schopen uvést rozdíly mezi křesťanstvím a islámem.

Žák vyjádří svůj názor na jednotlivá významná náboženství.

Obsah hodiny: Obsahem učiva bude charakteristika významných náboženských směrů. Vymezení rozdílů mezi křesťanstvím a islámem, jakožto dvou největších monoteistických náboženství.

Hodnoty a pojmy:

- světová náboženství, islám, křesťanství

Formy výuky:

- 1) Brainstorming/myšlenková mapa (*Jaká znáte náboženství? Dokážete charakterizovat islám? Dokážete charakterizovat křesťanství? Dokázali byste najít nějaké rozdíly? Spojuje tyto dvě náboženství něco?*)
- 2) Frontální výuka (hromadná) – výklad (*Vysvětlení základních pojmů: náboženství, charakteristika islámu, křesťanství*)
- 3) Individuální práce (aktivita) – samostatná práce s pracovními listy

Metody:

- 1) Slovní – monologické – výklad, vysvětlování, popis
 - dialogické – diskuze
- 2) Praktické – práce s pracovními listy, zápis

Doba trvání:

- 45 minut – standardní vyučovací hodina
 - o 5 minut – úvod
 - o 5 minut – brainstorming/myšlenková mapa
 - o 20 minut – výklad
 - o 10 minut – individuální práce s pracovními listy
 - o 5 minut – shrnutí a závěr

Materiály a nutné vybavení:

- tabule, křídly/fixy – zápis z brainstormingu, myšlenková mapa, zápis z výkladu
- namnožené materiály – pracovní listy

Vstupní informace – znalosti, dovednosti, postoje:

- všeobecné povědomí (vlastní znalost – ověření v úvodu hodiny při brainstormingu/myšlenkové mapě)
- informace z jiných předmětů (základní škola – dějepis, zeměpis)
- masmédiá (internet, televize, noviny)

Postup hodiny:

- 1) Zahájení – motivace
 - 5 minut
 - představení tématu hodiny
 - časové rozvržení hodiny
- 2) Brainstorming/myšlenková mapa
 - 5 minut
 - Žáci odpovídají na otázky typu: *Jaká znáte náboženství? Dokážete charakterizovat islám? Dokážete charakterizovat křesťanství?*
 - Předkládají informace a postřehy, které je k danému tématu napadají
 - Informace jsou zapisovány na tabuli. S těmito informacemi se dále pracuje v průběhu hodiny.
- 3) Hlavní aktivita
 - a. Výklad
 - 20 minut
 - Objasnění základních pojmů, charakteristika jednotlivých náboženských směrů.

Ukázka výkladu:

Světová náboženství

 - *Judaismus, křesťanství, islám*
 - *Hinduismus, buddhismus, taoismus, konfucianismus*

Křesťanství

 - *Monoteistické náboženství – víra v jednoho boha*
 - *Ježíš Kristus - považován za zakladatele*
 - *Vznik – v Palestině v 1. století n. l.*
 - *Větve křesťanství – katolická církev, protestantská církev, pravoslavní, anglikánská církev*
 - *Instituce – církev*
 - *Bible – posvátná kniha, úmluva mezi Bohem a lidmi, Slovo Boží, svědčí o působení Boha v dějinách, psána převážně hebrejsky*

Obsahuje: Starý zákon – byl převzat z judaismu

Nový zákon – tvoří ho čtyři evangelia, Skutky apoštolů, Listy, Apokalypsa (Zjevení Janova)

- *Katolické řády: Benediktýni, Templář (nejstarší), Dominikáni, Františkáni, Jezuiti*
- *Svátky a obřady: Hlavní: Vánoce – narození Ježíše Krista, Velikonoce - vzkříšení*

Islám

- *Monoteistické náboženství*
- *Mohamed – Vyslanec Boží, prorok, nikoli sám Bůh*
- *Bůh = Alláh, věřící = muslim*
- *Vznik – na Arabském poloostrově v 7. Století n. l.*
- *Korán – Svatá kniha, Slovo Boží, obsahuje textové jednotky nazývané súry, zjevení věrně předané v arabštině archandělem Gabrielem proroku Mohamedovi*
- *Pět pilířů víry: vyznání víry, modlitba (bohoslužby jsou konány v mešitách), milodar/almužna, půst v měsíci ramadán, pouť do Mekky (posvátné poutní místo)*
- *Šarí'a – islámské právo*
- *Proudy – sunnité, šíité*

b. Individuální práce

- 10 minut
- Žáci dostanou namnožené pracovní listy, do kterých doplňují informace získané v průběhu hodiny. (viz Příloha č. 1)
- Pracovní listy slouží jako zápis a opakování učiva.

4) Zpěvná vazba, dvojnásobná zpětná vazba

Shrnutí a závěr

- 5 minut
- Kontrola pracovních listů – slouží jako zpětná vazba.
- Shrnutí hodiny.
- Možná diskuze.

5.1.2 Vzorová příprava na hodinu č. 2

Dějepis – určeno pro žáky základních škol

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Dějepis

Vzdělávací obsah: Křesťanství a středověké Evropa

Učivo: Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy (Islám a islámské říše ovlivňující Evropu – Arabové, Turci)

Cíle: Žák bude schopen charakterizovat křesťanství jako významné náboženství.

Žák bude schopen vymezit pojmy bible, desatero, církev.

Žák bude schopen rozdělit křesťanství na tři základní druhy.

Žák vyjádří svůj postoj ke křesťanským hodnotám.

Obsah hodiny: Úvod do tématu. Obsahem učiva bude charakteristika křesťanství jako významného náboženství. Vznik křesťanství a jeho dělení. Zajímavosti související s křesťanstvím a vírou.

Hodnoty a pojmy:

- křesťanství, církev, desatero, druhy křesťanství, bible, zakladatel, vznik křesťanství, rituály a svátky, kláštery, hříchy a ctnosti

Formy výuky:

- 1) Brainstorming/myšlenková mapa (*Jaká znáte významná náboženství? Znáte nějaké významné křesťanské svátky? Co víte o bibli?*)
- 2) Frontální výuka (hromadná) – výklad (*Vysvětlení základních pojmů: náboženství, charakteristika křesťanství, vznik, zakladatel*)
- 3) Individuální práce (aktivita) – samostatná práce s pracovními listy

Metody:

- 1) Slovní – monologické – výklad, vysvětlování, popis
 - dialogické – diskuze
- 2) Názorně demonstrační – demonstrace obrázků
 - projekce statická a dynamická
- 3) Praktické – práce s pracovními listy

Doba trvání:

- 45 minut – standartní vyučovací hodina
- 5 minut – úvod
- 5 minut – brainstorming/myšlenková mapa
- 10 minut – individuální práce s pracovními listy
- 20 minut – kontrola samostatné práce
- 5 minut – shrnutí a závěr

Materiály a nutné vybavení:

- tabule, křídly/fixy – zápis z brainstormingu, myšlenková mapa
- projektor, PC, interaktivní tabule – PowerPointová prezentace k výkladu
- namnožené materiály – pracovní listy

Vstupní informace – znalosti, dovednosti, postoje:

- všeobecné povědomí (vlastní znalost – ověření v úvodu hodiny při brainstormingu/myšlenkové mapě)
- informace z jiných předmětů (zeměpis)
- masmédiá (internet, televize)

Postup hodiny:

- 1) Zahájení – motivace
 - 5 minut
 - představení tématu hodiny
 - časové rozvržení hodiny

2) Brainstorming/myšlenková mapa

- 5 minut
- Žáci odpovídají na otázky typu: *Jaká znáte náboženství? Dokážete charakterizovat křesťanství? Co všechno víte o bibli? Znáte významné svátky v křesťanství?*
- Předkládají informace a postřehy, které je k danému tématu napadají a tyto informace se zapisují na tabuli
- S těmito informacemi se dále pracuje v průběhu hodiny.

3) Hlavní aktivita

a. Individuální práce

- 10 minut
- Žáci dostanou namnožené pracovní listy, které si sami vyplní. (viz Příloha č. 2)
- V pracovních listech jsou základní informace o křesťanství.
- Samostatná práce
- Pracovní listy slouží jako zápis.

b. Kontrola individuální práce

- 20 minut
- Společná kontrola pracovních listů s žáky.
- Výklad podpořen PPT prezentací, ve které jsou ukázány pracovní listy a dále samostatný výklad. Zde je charakterizováno křesťanství, jednotlivé jeho složky a významné prvky. (viz Příloha č. 3)
- Žáci si pomocí výkladu a prezentace společně kontrolují a doplňují pracovní listy.

4) Zpětná vazba, dvojnásobná zpětná vazba

Shrnutí a závěr

- 5 minut
- Jako zpětná vazba částečně slouží společná kontrola pracovních listů.
- Shrnutí hodiny.
- Možná diskuze.

ZÁVĚR

Tématem práce byl Islám versus Křesťanství. Práce se snaží poukázat na různorodost těchto dvou náboženství. Každé je jiné a v některých faktech se shodují. Důležitá je zde také právní, sociální a morální problematika.

V práci jsem se zaměřila na srovnávání morálních a hodnotových aspektů. Srovnávala jsem manželství křesťanů, na druhé straně manželství muslimů. Fakta, která spadala dále pod srovnání, jsou rodina a výchova, které neodmyslitelně patří k manželství a všeobecně k náboženství.

Jak bylo výše zmíněno, první kapitola pojednává o hodnotách a náboženském systému islámu. Zde jsou vysvětlena základní fakta o islámu. Zmínit mohu například Korán, pět základních pilířů víry islámu.

Druhá kapitola je věnována křesťanství, taktéž hlavním důležitým informacím. Neexistuje jen samotná křesťanská víra. Naopak. Křesťanské náboženství se dělí na několik dalších podskupin víry. V mojí diplomové práci jsou zmíněny tři základní církve. Pravoslavná, katolická a protestanská.

Čtvrtá kapitola zahrnuje srovnání islámu a křesťanství. Srovnání je zaměřeno na práva, rituály, svátky a už tolik zmiňované manželství a rodina.

Poslední kapitola, využití tématu v občanské výchově a základů společenských věd. Využití tématu jsem zaměřila na žáky základních a středních škol či gymnázia. Vypracovala jsem vzorové hodiny, jak by se toto téma mohlo využít. Myslím si, že je důležité, aby studenti měli povědomí, co tato dvě náboženství znamenají a v čem tkví jejich filosofie.

Seznam literatury:

'ABD AL-'ĀTĪ, Ḥammūda. Zaostřeno na islám. Nové, přeprac. a opr. vyd. Překlad Bob Hýsek. V Praze: Ústředí muslimských obcí, 2010, 203 s. ISBN 978-80-904373-6-4.

'ABD AL-'AZĪM, Šaríf. Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici: mýtus a realita. Praha: Islámská nadace, 2010, 77 s. ISBN 978-809-0437-371.

ABRHÁMOVÁ, M.: Mediální obraz muslimů v České republice. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Andrea Preissová Krejčí.

AL-SBENATY, Abdulwahab. Islam: Viera a náboženstvo. 1. vyd. Bratislava: ALJA s.r.o., 2001, 160 s. ISBN 80-968262-0-4.

ARCHIATI, Pietro. Světová náboženství: cesty člověka k sobě samému. Vyd. 1. Hranice: Fabula, 2012, 182 s. ISBN 978-80-86600-98-7.

ARMSTRONG, Karen. Islám. Překlad Jan Zámečník. Praha: Sloart, 2008, 255 s. ISBN 9788073911553. BAHBOUH, Charif, Jiří FLEISSIG a Roman RACZYŃSKI. Encyklopedie islámu. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2008, 366 s. ISBN 978-80-86149-48-6.

BALADA, Jan. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia: RVP G*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, c2007. ISBN 978-80-87000-11-3.

BALTA, Paul, a kolektiv. Kniha o náboženstvích. Albatros. Praha, 1993, s. 260. ISBN 80-00-00271-X.

BIBLE SVATÁ

DRÁPAL P., Náboženství a terorismus, bakalářská práce, Brno, Pedagogická fakulta MU, 2008, str. 109, ved. BP Mgr. Tomáš Dvořáček DiS.,

ELHASSAN, M. Vztah islámu k rodině, k manželství a k plodnosti. Demografie. 1998, roč. 40, č. 2.

ELIADE, M.(ed). The Encyclopedia of Religion. New York – London 1987: Macmillan.

ELIADE, Mircea, CULIANU, Ioan P. Slovník náboženství. Praha, 1993, s. 320. ISBN 80-202-0438-5.

ESPOSITO, J. L. (ed.) The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World. Oxford: 1995. Oxford University Press.

HITCHCOCK, Susan Tyler a John L ESPOSITO. Zeměpis náboženství: kde žije Bůh, kudy kráčejí poutníci. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2009, 415 s. Universum (Knižní klub). ISBN 9788024225241.

HRBEK, I. Korán. Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0444-2.

HRBEK, I., Vznešený Korán, nakladatelství AMS, Praha 2007 ISBN 978-80- 902419-0-9.

HRBEK, Ivan: Muhammad a Korán in Korán. Vyd. celkem 6., V tomto překladu a v Odeonu 2. Překlad Ivan Hrbek. Praha: Odeon, 1991, 794 s. Živá díla minulosti (Odeon). ISBN 80-207-0444-2.

CHAJRÍ, Fadlulláh Šajch. Islám. Vyd. 1. Praha, 2001, s. 256. ISBN 80-7202-922-3.

IBRAHIM, I. Stručný průvodce k porozumění islámu. 2. vyd. Překlad Sylvia Reitmanová, Zuzana Masáková, Helena Trojanová. V Praze: Islámská nadace, 2009, 54 s. ISBN 978-80-904373-4-0.

IZEDBEGOVIČ, Alija A. Islám mezi východem a západem. 1997. ISBN 80-902419-0-5.

KEENE, Michael. Světová náboženství. Vyd. 1. Překlad Dušan Zbavitel. Praha: Knižní klub, 2003, 192 s. ISBN 8024209837.

KROPÁČEK in VLASTNÍKOVÁ, Lenka, Bc. *Islám v konfrontaci s moderním světem*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce ThMgr. Dušan Špiner, Ph.D.

KROPÁČEK L. „Žena v islámské kultuře.“ *Religio* , 1996 4: 157-166.

KROPÁČEK, L. Duchovní cesty islámu. Praha: Vyšehrad. 1993, ISBN 80-7021- 5402.

KROPÁČEK, L. Islám. In: *Základy asijských náboženství*. I. díl. Praha: Karolinum, 2004, s. 71–106. KROPÁČEK, L. *Islám a Západ: Historická paměť a současná krize*. Praha: Vyšehrad, 2002.

KROPÁČEK, L., *Islámský fundamentalismus*, Vyšehrad, Praha 1996. ISBN 80- 7381-3404.

KROPÁČEK, L., *Moderní Islám*, sv. 1, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1971. ISBN 80-7021-5402.

KROPÁČEK, L.: *Půlměsíc na severní obloze. Muslimové v zemích Evropské unie*, in: *Variace na Korán. Islám v diaspoře*, Orientální ústav AV ČR, 1999, 14- 52. ISBN 80-85425-34-3.

KŘIKAVOVÁ, A.; MENDEL, M.; MÜLLER, Z.; DUDÁK, V.: Islám a skutečnost. Baset, Praha: 2002, ISBN 80-8622-371-X.

KÜNG, H. Po stopách světových náboženství. Praha: CDK, 2006. ISBN 80- 7325-059-4.

KÜNG, Hans. Po stopách světových náboženství. 1. vyd. Překlad Eva Lajkepová, Pavel Kolmačka. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006, 306 s. ISBN 80-7325-059-4.

LANGLEYOVÁ, Myrtle: Islám in ALLAN, John, John BUTTERWORTH a Myrtle LANGLEYOVÁ. Víry a vyznání: [náboženství, sekty, paranormální jevy]. 2. české vyd. Překlad Alena Benešová. Praha: Slovart, 1994, 199 s. ISBN 8085871270.

LUNDE, Paul. *Islám: [víra, kultura, dějiny]*. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 8024210932.

MENDEL, M., Islámská výzva. Z dějin a současnosti politického islámu, Atlantis, Brno 1994. ISBN 80-7108-088-8.

MÜLLER, Zdeněk. Islám: historie a současnost: [náboženství, civilizace, společnost, ideologie, moderní svět a modernizace, islamismus]. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 1997, 187 s. ISBN 8020505342. OSTŘANSKÝ, Bronislav. Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti. 1. vyd. Praha: Libri, 2009, 255 s. ISBN 978-80-7277-404-3.

NAHODIL, Otakar, a kolektiv. Kapitoly z dějin náboženství. Praha, 1960, s. 329.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Novotný, A., (1956). Biblický slovník. Praha: Kalich.

PARTRIDGE, Ch.: Lexikon světových náboženství. Praha: Nakladatelství Slovart, s.r.o., 2005. 495 s. ISBN 80-7209-796-2.

PAVLÍK, Z. Demografická revoluce jako globální zákonitost populačního vývoje. Univerzita Karlova Praha, 1997.

PAVLINCOVÁ, Helena. Slovník: Judaismus, Křesťanství, Islám. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, 469 s. ISBN 80-204-0440-6.

Pelikán, J. (1997) *Výchova pro život*. Praha ISV .

Prince, D.,(1990). *Bůh je prostředník k manželství*. Plzeň: Evangelická církev metodistická v Plzni.

Řehák, T., (2006). *Sex: šlehačka na dortu*. Modřice: Josef Tůma, vydavatelství, nakladatelství a tisk.

Řehák, T., (2006). *Sex: šlehačka na dortu*. Modřice: Josef Tůma, vydavatelství, nakladatelství a tisk.

SARDAR, Ziauddin. *Islám*. Vyd. 1. Překlad Hana Antonínová. Ilustrace Zafar Abbas Malik. Praha: Portál, 2004, 175 s. ISBN 8071788821.

SELF, David. *Encyklopedie světových náboženství*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, 128 s. ISBN 978-80-7195-282-4.

SPENCER, Robert. *Islám bez závoje*. Praha, 2006, s. 236. ISBN 80-7254-761-5.

Sullerotová, E., (1998) *Krize rodiny*. Praha: Karolinum.

ŠTAMPACH, I. *Malý přehled náboženství*. SURSUM, 1992. ISBN 80-04- 26123-X.

ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 237 s. ISBN 978-80-7367-384-0.

VLASTNÍKOVÁ, Lenka, Bc. *Islám v konfrontaci s moderním světem*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce ThMgr. Dušan Špiner, Ph.D.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 440 s. ISBN 80-7178-798-1.

Wheat, E.+ G., (2006). *Tajemství milování, o sexu pravdivě a otevřeně*. Praha: Návrat domů.

WILKINSON, Philip. *Ilustrovaný slovník náboženství*. Vyd. 1. Banská Bystrica, 2001, s. 128. ISBN 80-7209-269-3.

Elektronické zdroje

7 smrtelných hříců. In: *Apoštol* [online]. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://apostol.webnode.cz/sedm-smrteľnych-hrichu/>

Církevní rok a svátky. In: *Katolická církev v České republice* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/cs/cirkevnirok>

DRÁPAL, Pavel, Bc. *KŘESTANSTVÍ versus ISLÁM*. Brno, 2010. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/166773/pedf_m/Krestanstvi_versus_islam.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Dvořáček, DiS.

DRÁPAL, Pavel. *Náboženství a terorismus*. Brno, 2008. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/166773/pedf_b/Krestanstvi.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Dvořáček, DiS.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. Rodina v islámské tradici. *PAIDEIA: PHILOSOPHICAL E-JOURNAL OF CHARLES UNIVERSITY* [online]. 2008, 16 [cit. 2017-02-20]. ISSN 1214-8725. Dostupné z: <http://paideia.pedf.cuni.cz/download/dvorakovadomov.pdf>

CHORVÁT, Martin, Bc. *Křesťanské pojetí rodiny a rodinné výchovy*. Brno, 2010. Dostupné také z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/12924/chorv%C3%A1t_2010_dp.pdf?sequence=1. Diplomová práce. UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ. Vedoucí práce Doc. PhDr. František Vízdal, CSc.

Islám a muslimové. In: *IslamWeb: Co jest islám?* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.islamweb.cz/cojestislam/03.htm>

Islám. In: *iEncyklopedie.cz: náboženství, filozofie, humanitní obory* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.iencyklopedie.cz/islam/>

KOMŮRKOVÁ, Tereza. Náboženství – Historie náboženství v ČR. In: *Národní informační centrum pro mládež* [online]. 2015 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/nabozenstvi-historie-nabozenstvi-v-cr>

Rámcové vzdělávací programy. In: NÚV - Národní ústav pro vzdělávání [online]. 2017 [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2016. 165 s.[cit. 2017-05-02]. Dostupné z WWW:< http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf >

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2016. 165 s.[cit. 2017-05-02]. Dostupné z WWW:< http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf >
Bílá kniha. In: *MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2015 [cit. 2017-

02-17]. Dostupné z WWW:<http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>

Víra. In: *Českobratrská církev evangelická* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/630-Vira/index.htm>

Vznik křesťanských chrámů. In: *Využití křesťanského dědictví ve výuce* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://vkd.bihk.cz/vyukova-cd/kostely/vznik-krestanskych-chramu/>

Znění Desatera Božích přikázání a jeho lidská varianta. In: *DesetPrikazani.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/630-Vira/index.htm>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Pracovní list – Křesťanství a islám pro střední školy

Příloha č. 2 – Pracovní listy – Křesťanství pro základní školy

Příloha č. 3 – PPT prezentace – téma křesťanství pro základní školy

Přílohy

Příloha č. 1 – Pracovní list – Křesťanství a islám pro střední školy

KŘESŤANSTVÍ		ISLÁM	
<ul style="list-style-type: none"> • Monoteistické náboženství = 			
Vznik		Vznik	
Kdy:	Kde:	Kdy:	Kde:
Posvátná kniha •		Posvátná kniha •	
Části: •	•	Textové jednotky =	
		Právo =	
Instituce =		Bůh =	Věřící =
Zakladatel: •		Prorok: •	
Větve: • •	• •	Proudy: • •	
Katolické řády: • •	• • •	Pět pilířů víry: • • •	• •

Pracovní list – Křesťanství a islám pro střední školy – možné řešení

KŘESŤANSTVÍ		ISLÁM	
<ul style="list-style-type: none"> • Monoteistické náboženství = víra v jednoho boha 			
Vznik		Vznik	
Kdy: 1. století	Kde: Palestina	Kdy: 7. století	Kde: Arabský poloostrov
Posvátná kniha <ul style="list-style-type: none"> • Bible 		Posvátná kniha <ul style="list-style-type: none"> • Korán 	
Části: <ul style="list-style-type: none"> • Starý zákon 	<ul style="list-style-type: none"> • Nový zákon 	Textové jednotky = súry	
		Právo = šarí'a	
Instituce = církev		Bůh = Alláh	Věřící = muslim
Zakladatel: <ul style="list-style-type: none"> • Ježíš Kristus 		Prorok: <ul style="list-style-type: none"> • Mohamed 	
Větvě: <ul style="list-style-type: none"> • Katolická církev • Protestantská církev 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravoslavní • Anglikánská církev 	Proudů: <ul style="list-style-type: none"> • sunnité • šíité 	
		Pět pilířů víry: <ul style="list-style-type: none"> • vyznání víry • modlitba (mešity) • milodar/almužna 	
Katolické řády: <ul style="list-style-type: none"> • Benediktýni • Templáři 	<ul style="list-style-type: none"> • Dominikáni • Františkáni • Jezuité 		

Příloha č. 2 Pracovní listy – Křesťanství pro základní školy

Křesťanství

Vznik (kdy, kde) :

Zakladatel:

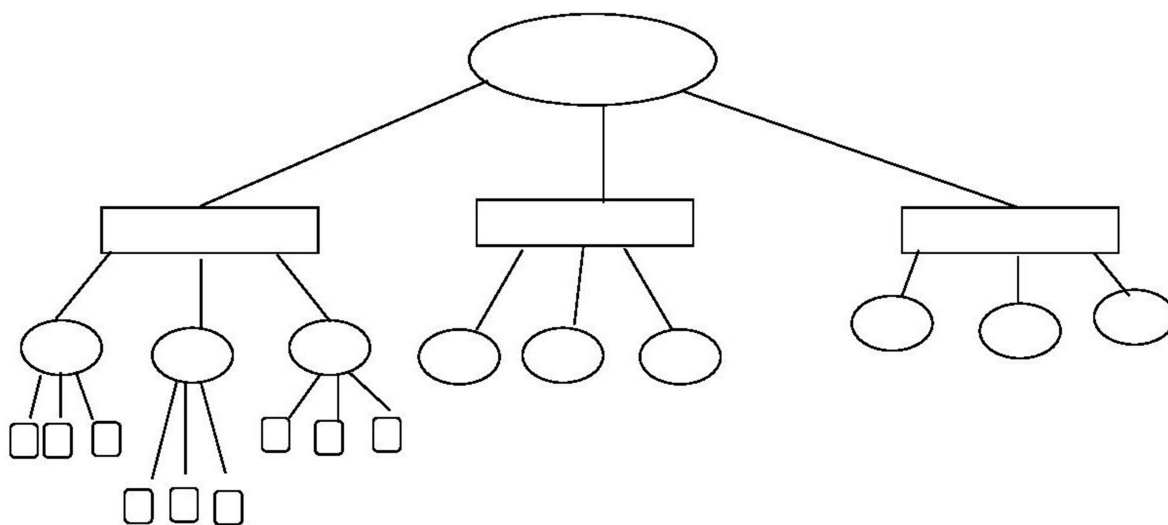
Svatá kniha křesťanů:

Symbol věřících:

Náboženství úředně povoleno (kdy, kde – říše, kým):

Církev =

Organizace církve:

	ZÁPADNÍ (římskokatolická)	VÝCHODNÍ (pravoslavná)
--	--------------------------------	-----------------------------

hlava církve
sídlo hlavy církve
bohoslužebný jazyk

KLÁŠTERY

<u>Mužské</u>	<u>Ženské</u>
opat	abatyše
mnich	jeptiška

Význam klášterů:

Církevní stavby:.....,,

Křesťanství

Vznik (kdy, kde) : **V Palestině, 1. století**

Zakladatel: **Ježíš Kristus**

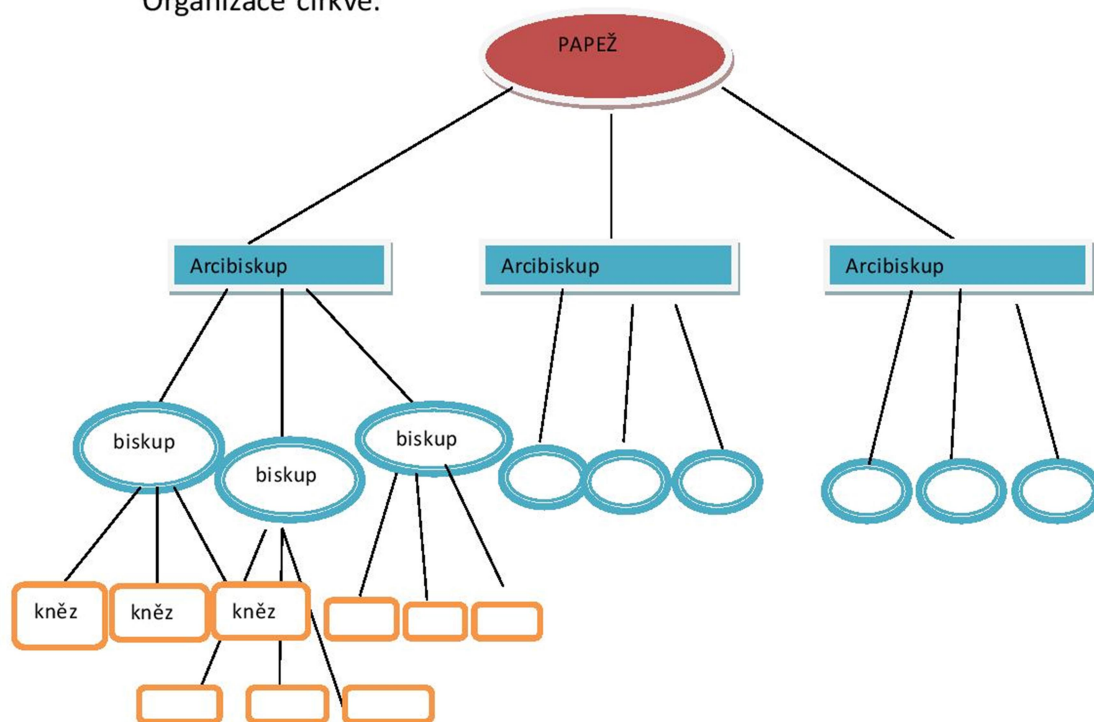
Svatá kniha křesťanů: **Bible**

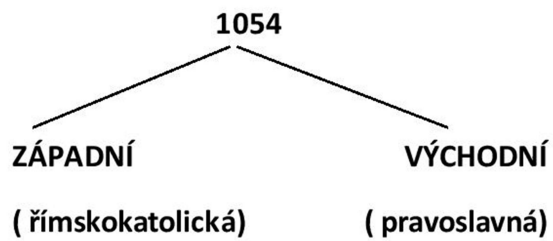
Symbol věřících: **kříž**

Náboženství úředně povoleno (kdy, kde – říše, kým): **r. 313, Římská říše, císař Konstantin**

Církev = **společenství všech křesťanů**

Organizace církve:

hlava církve	papež	patriarcha
sídlo hlavy církve	Řím	Cařihrad
bohoslužebný jazyk	latina	řečtina

KLÁŠTERY

Mužské

opat

mnich

Ženské

abatyše

jeptiška

Význam klášterů: centrum vzdělanosti

Církevní stavby: kostely, kláštery (Břevnov, sv. Jiří, Sázavský klášter)

Příloha č. 3- PPT prezentace

Křesťanství

Křesťanství

Vznik (kdy, kde) :
 Zakladatel:
 Světá kniha křesťanů:
 Symbol věřících:
 Náboženství úředně povoleno (kdy, kde – říše, kým):
 Církev =
 Organizace církve:

1054

	ZÁPADNÍ (římskokatolická)	VÝCHODNÍ (pravoslavná)
hlava církve	_____	_____
sídlo hlavy církve	_____	_____
bohoslužebný jazyk	_____	_____

KLÁŠTERY

Muhiké	Ženskú
opat	abatyše
mnich	jeptiška

Význam klášterů: _____
 Církevní stavby: _____

Křesťanství

- v současnosti nejrozšířenější světové náboženství (asi 2 mld. věřících)
- víra v jednoho boha - monoteismus
- za zakladatele považován Ježíš Kristus
- vzniklo v Palestině v 1. století
- vyvinulo se z judaismu
- 313 – Edikt milánský – svoboda náboženství, povoleno křesťanství císařem Římské říše Konstantinem

Posvátná kniha křesťanů

Základní druhy křesťanství

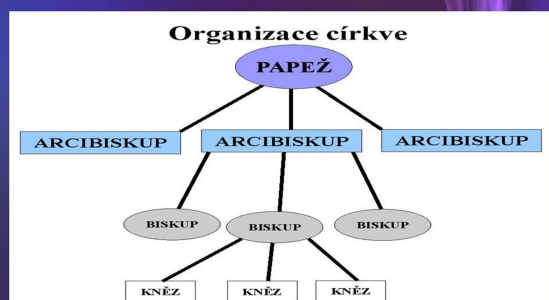
- 1. katolická církev (západ)**
 - nejpočetnější
 - hlavou církve je papež
- 2. pravoslavná církev (východ)**
 - neuznává papeže
- 3. protestanská církev**
 - vznik v 16. století (M. Luther)
 - kritika katolické církve, zejména nejvyšší autority papeže
 - za základní autoritu nepovažují papeže ale Bibli

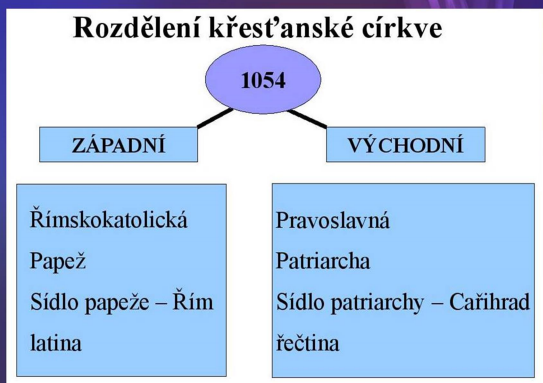
Desatero Božích přikázání

- 1) V jednoho Boha věřit budeš
- 2) Nevezmeš jméno Boží nadarmo
- 3) Pomni, abys den sváteční světil
- 4) Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi
- 5) Nezabiješ
- 6) Nesesmilníš
- 7) Nepokradeš
- 8) Nepromluvíš křivého svědectví
- 9) Nepožádáš manželky bližního svého
- 10) aniž požádáš statků jeho (Nepožádáš statků bližního svého)

Církev

= společenství všech křesťanů

Kláštery

<p>Mužské</p> <ul style="list-style-type: none"> - představený – opat - mnich 	<p>Ženské</p> <ul style="list-style-type: none"> - představená – abatyše - jeptiška
--	--

Význam – centrum vzdělanosti

Dálší církevní stavby - kostely

Církevní rituály

křest (přijetí do církve, očištění od dědičného hříchu)

přijímání (eucharistie, požití božího těla, popř. krve, součást mše)

břímování (první přijímání, přijetí za právoplatného člena)

smíření (zpověď a rozhřešení)

svátost nemocných (poslední pomazání, služba umírajícím)

svěcení (kněžství)

manželství (sňatek, svatební mše)

Svátky

Vánoce

oslava Ježíšova narození

předchází tzv. advent (4 týdny před Vánocemi)

mnoho zvyků a rituálů

Velikonoce

oslava zmrtvýchvstání Ježíše Krista

předchází jim masopust (40 dnů půstu a sebeodříkání, začíná tzv. Popelční středou)

Svátky

tzv. Svátý týden

Zelený čtvrtek (poslední večeře JK s apoštoly)

Velký pátek (ukřižování JK)

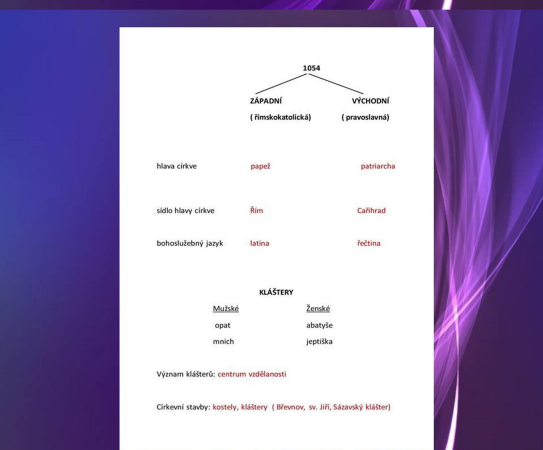
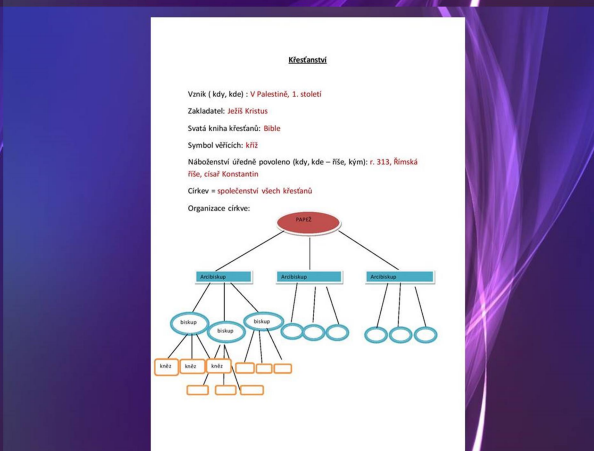
Bílá sobota (pohřbení JK)

Velikonoční neděle (zmrtvýchvstání JK)

neděle po prvním jarním úplňku, vychází z tradic judaismu (svátek Pesach – oslava odchodu Židů z egyptského otroctví), Ježíš byl ukřižován právě v době oslav tohoto svátku

Dušičky

římskokatolický svátek slavící se 2. listopadu, kdy se věřící modlí za zesnulé a vzpomínají na ně

Sedm smrtelných hříchů

<p>PÝCHA</p> <p>Nejvážnější ze všech. Je definována jako touha po vyšší atraktivitě a důležitosti, než mají ostatní. Opakem pýchy je pokora.</p>	<p>LAKOMSTVÍ</p> <p>Vyznačuje se touhou získávání co největšího majetku a realizováním této touhy. Opakem lakomství je štědrost.</p>	<p>ZÁVIST</p> <p>Tento hřích je charakterizován jako nezkrotná touha po majetku, kterým disponuje někdo jiný. Opakem závisť je přejcnost.</p>	<p>HNĚV</p> <p>Hněv se projevuje nekontrolovatelnými pouty zlosti a nenávisti vůči jiné osobě. Opakem hněvu je mírumilovnost.</p>
<p>SMILSTVO</p> <p>Tento hřích označuje jakoukoliv přemrštěnou touhu po sexuálním uspokojení, nezvládaný chtíč a zvrhlost. Rozumí se jim také potlavní styk mimo manželství. Opakem je cudinost.</p>	<p>OBŽÉRSTVÍ</p> <p>Prespřílišné požívání nápojů i potravin. Přejídání. Protějskem je strídmost.</p>	<p>LENOST</p> <p>Lenost se u hříšnika projevuje tak, že odmítá využívat potenciál svých schopností. Opakem je činorodost.</p>	

Zdroje

- Dějepis – Středověk a raný novověk, 7. roč. pro ZŠ, SPN Praha 2004, Jar. Čechura + kol.
- Pracovní sešit – Středověk a raný novověk, 7. roč. pro ZŠ, SPN Praha 2002
- AUTOR NEUVEDEN, Autor Neuveden. <http://www.kristusjezis.cz/wp-content/uploads/2012/10/desatero.jpg> [online]. [cit. 1.1.2014]. Dostupný na WWW: <http://www.kristusjezis.cz/>
- Odmaturuj ze společenských věd, Didaktis, 1. vydání (aktualizované), 2008, ISBN 80-86285-68-5
- PARTRIDGE, CH. *Lexikon světových náboženství*. Praha: Slovart, 2006.
- WILKINSON, P. *Ilustrovaný slovník náboženství*. Praha: Slovart, 2008.
- HALÍK, T. *Prolínání světů*. Praha: nakladatelství Lidových novin, 2006.
- <http://rkfrakovnik.webnode.cz/sedm-hlavnich-hrichu-/>

RESUMÉ

Tématem této diplomové práce je islám versus křesťanství. Práce se snaží ukázat křesťanství a islám jako náboženství nikoli jako terorismus nebo boj.

Diplomová práce je čistě teoretická. Snaží se obsáhnout základní informace a fakta o křesťanství a islámské víře. Je tvořena pěti hlavními kapitolami, které se dále dělí na podkapitoly.

První kapitola se zabývá hodnotovým a náboženským systémem islámu. Popisuje Vznik islámu, život Muhammada. Podkapitola je věnována také Koránu posvátné knize.

Druhá kapitola se věnuje základním morálním kategoriím křesťanského náboženství. Jako u islámu je základem vznik křesťanství, Ježíš Kristus a posvátná kniha Bible.

Třetí kapitola je věnována morálním hodnotám a sociálnímu učení křesťanství a islámu. Jsou zde popsány důležité etapy života, lidská práva. Důležité jsou také rituály těchto náboženství.

Čtvrtá kapitola shrnuje právní náležitosti. A v poslední řadě pátá kapitola se zabývá využitím tématu diplomové práce ve výuce. Jak pojmout toto téma a jak předat dané informace studentům.

Cílem práce bylo poskytnout ucelený náhled na tato dvě náboženství. Dále bylo cílem srovnat jejich morální hodnoty.

SUMMARY

The theme of this diploma thesis is Islam versus Christianity. The work tries to show Christianity and Islam as a religion, not as terrorism or struggle.

The thesis is purely theoretical. It seeks to cover basic information and facts about Christianity and Islamic faith. It consists of five main chapters, which are further divided into subchapters.

The first chapter deals with the value and religious system of Islam. It describes the emergence of Islam, the life of Muhammad. The subchapter is also devoted to the Qur'an of the Sacred Book.

The second chapter deals with the basic moral categories of the Christian religion. As with Islam, the foundation of Christianity, Jesus Christ and the Sacred Book of the Bible is the foundation.

The third chapter deals with moral values and social learning of Christianity and Islam. There are described important stages of life, human rights. The rituals of these religions are also important.

The fourth chapter summarizes the legal requirements. Finally, the fifth chapter deals with the use of the theme of the diploma thesis. How to handle this topic and how to pass on the information to students.

The aim of the thesis was to provide a comprehensive overview of these two religions. It was also a goal to compare their moral values.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Andrea Vymlátilová
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Petr Zima, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Islám a křesťanství
Název v angličtině:	Islam and Christianity
Anotace práce:	<p>Tématem je islám a křesťanství, základní fakta a srovnání. Práce je čistě teoretická. První kapitola charakterizuje islám, kdo je zakladatelem, kde vznikl. Druhá kapitola je o základních bodech křesťanství. Třetí kapitola srovnává tato dvě náboženství. Čtvrtá kapitola je zaměřena na právo. A poslední kapitola je o využití tématu ve výuce. Práce je zaměřena pro laickou veřejnost.</p>
Klíčová slova:	islám, křesťanství, manželství, práva.
Anotace v angličtině:	<p>The topic is Islam and Christianity, basic facts and comparisons. The work is purely theoretical. The first chapter characterizes Islam, who is the founder where it originated. The second chapter is about the basic points of Christianity. The third chapter compares these two religions. The fourth chapter is focused on the law. And the last chapter is about using the subject in the classroom. The work is aimed at the lay public.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Islam, Christianity, Marriage, Law

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Pracovní list – Křesťanství a islám pro střední školy Příloha č. 2 – Pracovní listy – Křesťanství pro základní školy Příloha č. 3 – PPT prezentace – téma křesťanství pro základní školy
Rozsah práce:	86 stran, 122 230 znaků
Jazyk práce:	český